

ISSN 2706-0209

ඩීලු සංඛ්‍යාති ව්‍යෙකුම

OFFICIAL STATISTICS REVIEW

1 කළාපය 1 කාණ්ඩය

2019 ඔක්තෝබර

පනැලේධින හා සංඛ්‍යාලේධින දෙපාර්තමේන්තුව
ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ හා පොදු සභේදීම් අමාත්‍යාංශය

භිජ සංඛ්‍යාති විමුණුම

ලිජ විවරණ මණ්ඩලය

අනුගාසක
ඇං. ආර්. බණ්ඩාර මිය
අධික්ෂ ජනරාල්

සාමාජිකයින්
ඩී. එම්. ඩී. අනුර කුමාර මිය
අතිරේක අධික්ෂ ජනරාල්

චි. ඩී. පී. එම්. සෙනෙවිරත්න මිය
අතිරේක අධික්ෂ ජනරාල්

කේ. එම්. ඩී. එස්. ඩී. කරුණාරත්න මිය
අතිරේක අධික්ෂ ජනරාල්

කේ. එම්. එස්. කොඩිකාර මිය
අධික්ෂ

කේ. ඩිඩ්. එස්. සද්ධානන්ද මිය
අධික්ෂ

දු. මහෝන්වරන් මිය
අධික්ෂ

දු. වි. ජයකොඩි මිය
අධික්ෂ

එම්. එම්. දු. කේ. අලහකෝන් මිය
අධික්ෂ

පර්යේෂණ හා විශේෂ අධිකාරීන අංශය
රුනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
306/71,
පොල්දුව පාර,
බත්තරමුල්ල.

පිටු සැකසුම
ඩේ. එම්. එම්. අනුර අනුවර්ධන මෙය
චිං. වි. එම්. උදයාගති මිය

අනුතරගතය

පිටු අංකය

පාරෙහිඹක මුළ දුරුකිය හා උද්ධමනය
ලමින් විද්‍යාත්‍යපතිරණ
පේෂම්ඨ සංඛ්‍යාලේඛනයේ
මුළ හා වේතන අංශය

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම කුමවත්දී? 11 - 16
මයින්තා රමණි විලේගුණාකිංහ
සංඛ්‍යාලේඛන නිලධාරී
ජන සංගණන හා ප්‍රජා විද්‍යා අංශය

අනුත්තර විගණනය හා විනි පරිසරය
ඩී. අපිතා වාන්දනී
ප්‍රධාන අනුත්තර විගණක
අනුත්තර විගණන අංශය

ක්‍රේත්තු රාජකාර ගැටුව විසඳුම සඳහා මුද්‍රේ කළම්හනය 19 - 25
කේ. එම්. ඩී. ඩීප්ත කුමාර
සංඛ්‍යාලේඛන නිලධාරී
ක්‍රේත්තු කළමනාකරණ අංශය

Review of Potato Cultivation in Sri Lanka

26 - 27

C.P. Chandrasekara - Statistician
L.A.D.D.P. Jayasekara - Statistician
Agriculture and Environment Statistics Division

ලේඛකයේ ගමන් මග වෙනස් කළ පටවුල් සැබුසුම
ආර්. එම්. එම්. එස්. ගුණවර්ධන
සංඛ්‍යාලේඛන නිලධාරී
පර්යේෂණ හා විශේෂ අධිකාරීන අංශය

Message from the Director General

It is my great pleasure to provide this message to the 1st ever Official Statistics Review published by the Department of Census and Statistics (DCS), combining statistics with current issues related to important topics such as demographics and economy. Traditionally, statistical publications produced by the department highlighted the main findings of Censuses or surveys mostly with trend comparisons. The normal accepted norms in those publications prevented the authors from expressing their personal views related to these topics, however valid they are.

However, with the vast experience that the DCS staff possess, they can contribute immensely to discuss various issues around them. Therefore, as per the decision made by the senior staff of the department, it was agreed to produce a magazine with statistical related issues which will provide more opportunities to enhance the intellectual capacity among officials as well as other readers. The responsibility of the articles in this magazine lie with the respective authors.

The demanding work schedules of the DCS staff restrict them from engaging in additional data analysis exercises similar to those carried out by various other research organizations who obtain data produced by the DCS, analyze and publish various analytical reports. However, this magazine proves that the DCS staff has overcome such barriers and endeavored to produce high quality articles that demonstrate their commitment and dedication. They have proved their skills and capabilities. I am very much thankful to Mrs. U.V. Jayakody, Director and staff of the Research and Special Studies Division of the DCS, who spearheaded the launch of this Official Statistics Review, and to all the authors who spent their time and effort to make this magazine a reality.

The Official Statistics Review will become another regular contribution from the Department of Census and Statistics to the body of knowledge in this domain.

I.R. Bandara
Director General
Department of Census and Statistics

02.10.2019

ହାରଣ୍ୟେତିକ ମିଳ ଦୂରଘଟନା କା ଦୃଶ୍ୟମନା

ଲକ୍ଷିତ୍ ବିଦ୍ୟାନପତ୍ରିରୁ

ହୃଦୟନ୍ତରିମ

දුර්ජකයක් යනු, ව්වලසයක සාපේක්ෂ වෙනස්වේම මැන බැලීම සඳහා ගොඳා ගැනෙන සංඛ්‍යාත්මක මිහුමකි. කාලය අනුව හෝ භගෝලිය පිහිටීම අනුව හෝ වෙනත් ලක්ෂණිකයක් අනුව එක් ව්වලසය හෝ ව්වලස කිහිපයක සාපේක්ෂ වෙනස්වේම පෙන්වේම සඳහා දුර්ජකයක් ගොඳාගත භැං ය. නිදුසුන් ලෙස කිසියම් කාල පරිවිෂ්ටියක් තුළ එක් පුද්ගලයක කාමි නිෂ්පාදනය තවත් පුද්ගලයක කාමි නිෂ්පාදනය හා සැසදීම සඳහා පරිමා දුර්ජකය ගොඳා ගැනෙන අතර, ආර්ථිකයක පොදු මිල මට්ටමේ සිදුවන වෙනස්වේම මැන බැලීම සඳහා පාර්හේෂික මිල දුර්ජකය ගොඳා ගැනේ. ලේඛනයේ බොහෝ රට්ටු නොයෙක් අරමුණු උදෙසා විවිධ ආකාරයේ දුර්ජක සකස් කරයි. පාර්හේෂික මිල දුර්ජක, නිෂ්පාදනයක් මිල දුර්ජක, තොග අලවි මිල දුර්ජක, ආහාරය අපනයන මිල දුර්ජක, ගම් මිල දුර්ජක, මූර්ත වැටුප් දුර්ජක, යහාදිය මෙහිදී ප්‍රධාන වේ. සාමාන්‍ය මිල මට්ටමේ වෙනස්වේම මැන බැලීම සඳහා භාවිත කළ භැං දුර්ජක තුනකි. එනම්, පාර්හේෂික මිල දුර්ජකය, තොග අලවි මිල දුර්ජකය හා ගම් මිල දුර්ජකය දි. පාර්හේෂික මිල දුර්ජකය මගින් පාර්හේෂික දුව් මිල වෙනස්වේම මැන

වේම ද, නොග මිල දුර්ගකය මින්හි භාණ්ඩ නොග මිලෙහි වෙනස් වේම ද, ගම්ප මිල දුර්ගකය මින්හි අප්පේකයේ නිපදවන සියලු භාණ්ඩ හා සේවාවල මිල වෙනස්වේම ද මැන බලයි. අප මෙනිදී ඇවධානය යොමු කරන්නේ පාරිභෝගික මිල දුර්ගක පිළිබඳවයි.

යමිකිසි ගැහයක වෙශෙන සාමාජිකයන්ගේ පරිහැරුණ සඳහා ඔවුන් විසින් භාත්‍යී භා යෝං මල දී ගනු බඩන අතර, ඒ වෙනුවෙන් කිසියම වියදමක් හෝවත් පිරිවැයක් දැරූමට සිදුවෙයි. හෝටුගන් කාලවිපේශ්‍යකට හෝවත් පදනම කාලයකට (Base Period) සායේක්ෂව අදාළ කාලවිපේශ්‍යයේ (Current Period) එකී ගැහ ඒකකය විසින් මල දී ගනු බඩන නිශ්චිත භාත්‍යී පැසක පිරිවැය වෙනස් වීම ප්‍රතිගෘහයක් වශයෙන් මැන බැඳුම පාරිහැරික මල දුර්ගකයක් මගින් සිදු කරයි. මෙම පිරිවැය සැසක්දීම සඳහා යොදා ගන්නා භාත්‍යී පැස නිශ්චිත ප්‍රමාණයන්ගෙන් (Fixed Quantity) සමඟ්වීන එකම තත්ත්වයේ (Fixed Quality) වූ භාත්‍යී පැසකි. ඒ අනුව, මෙමගින් සලකා බලන්නේ ස්ථාවර භාත්‍යී පැසක (Fixed Market Basket) පිරිවැය කාලයන් සමඟ වෙනස් වන්නේ කෙසේද යන්නයි. එහම, මෙහිදී සලකා බලන්නේ වෙළඳපාල ඉල්ලුම භා සැපයුම මත නිමා වූ භාත්‍යී මල ගණන් පදනම්ව නිර්ණාය වන පිරිවැය වෙනස් වීමයි.

පාරිභෝගික මිල දැරුණකයක අරමුණු (ප්‍රයෝගන)

මුළු විවෘතයන් මූළ්න විවෘතයන් බවට පරිවර්තනය කිරීමේදී පාරිභෝගික මිල දුර්කැකකයක අවධාමකයක් (Deflator) ලෙස භාවිත කරයි. මුදල් වැටුප මූළ්න වැටුප බවටත්, මුළු ආදායම මූළ්න ආදායම බවටත්, නාමික පොලිය මූළ්න පොලිය බවටත් යාදි කිරීම් එහි පෙනෙන් චිත්‍ර පෙනෙන් විනි ඇමිලි හි තිබූ ඇමුණු පෙනෙන් විනි

$$\text{මුදල් වැටුප} \\ \text{මුළුත වැටුප} = \frac{\text{පාර්නෝකික මිල දුර්ක්‍රිය}}{\text{පාර්නෝකික මිල දුර්ක්‍රිය}} \times 100$$

ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සැලසුම්කරණයේ දී ද පාරිභෝගික මිලදුරුශකය මග පෙන්වීමක් සිදු කරයි. විශේෂයෙන් රටක මූල්‍ය අඩකරය නම මුදල් ප්‍රතිපත්තිය කියාත්මක කිරීමේදීත්, මූල්‍ය පොලි අනුපාත තීරණය කිරීමේදීත් අවශ්‍ය මගපෙන්වීම බව ගන්නේ මෙමගිනි. නිදහුනක් ලෙස රටෙහි පොදු මිල මට්ටම දිගින් දිගටම ඉහළ යන්නේ නම් සංකීර්ණතාත්මක මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය කිහිපාලක කිරීම මගින් ද, පොදු මෙල මට්ටම පහළ යන්නේ නම් ප්‍රසාදතාත්මක මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය කියාත්මක කිරීම මගින්ද මූල්‍ය ජ්‍යෙෂ්ඨාචාර පවත්වා ගැනීමට කටයුතු කරයි.

ಆರ್ಥಯೆ ಹಾ ಪ್ರಾದ್ಯಗಳಿಕ ಅಂತರೆಯೇ ಕೆವಲ ವಿಶ್ವಪ್ರತಿ ಜಾತಿಹಿನ್ದಿಯನ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ನಿಂದ ಜಾತಿಪಾಡುನಾಗ, ವಿಶಿಧಿಕರು ಶಂಕಾವಿಲಿಗೆ ಅವಳಿ ವಿಶ್ವಪ್ರತಿ ಕಾಲಿನ್ ಕಾಲಿಲ್ ನೀರಂತಾಯ ಕಿರಿಮ ಹಾ ವಿಶಿಧಿಕರು ಶಂಕಾವಿಲಿಗೆ ಶಿವಿನ ನಿರ್ವಿವಯ ಹೊಲೆನಾಸೆಯ ಪವನ್‌ನೊಗೆ ಯಾಂ ಸ್ವಾತ್ಮಾ ವಿಶಿಧಿವಾ ಶಿವಿನ ಶಿಯಾಲ್‌ಲಿಲ ಸರ್ಲಿನ ಆಕಾರದ್ದೇ ದ್ವಿತೀಯವಿಕ್ಕ ವಿಶ್ವಪ್ರತಿ ಗೌಪ್ಯಿತಿ ಯನ ಕಾರಂತಾವಲ್‌ದ್ವಿ ಮನ್ಯಾತಿ ದ್ವಿತೀಯವಿಕ್ಕ ಲೋಕ ಪಾರಿಹೊರಿದಿಕೆ ಶ್ಲೇ ದ್ವಿತೀಯ ಯೋಧ್ಯ ಗತಿ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පාරිභෝගික මිල දුරුණක

ශ්‍රී ලංකාවේ නාත්‍ය භා සේවාවන්ගේ පොදු මිල මට්ටමේ සිදුවන වෙනස්වේම මැන බැඳීම සඳහා ජනලේඛන භා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මේ වන විට පාරිභෝගික මිල දුරුණක දෙකක් ගණනය කර ප්‍රකාශයට පත් කරයි. එහිම, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ නාගරික ප්‍රදේශය ආවර්ණය වන අයුරින් සකසන

කොළඹ පාරිභෝගික මිල දුරුණකය

පාද වර්ෂය 1952 වූ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දුරුණකය (CCPI, Base Year 1952=100) ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වා දැන් පළමු පාරිභෝගික මිල දුරුණකයයි. එහි මූලගුය වූයේ 1949/50 වර්ෂයන්හිදී පවත්වන දෙ පවුල් අයවැය සම්ක්ෂණය වන අතර, කොළඹ නගරය තුළ කම්කරු පවුල් 455 ක් මෙම සම්ක්ෂණයට භාජනය විය. මෙම පවුල් විසින් පරිභෝගනය කරන දෙ නාත්‍ය භා සේවා 220 කින් සමන්වීත පැස (Market Basket) මිල දී ගැනීම සඳහා දුරුණ දෙ වියදුම 1952 වර්ෂයේ පැවති මිල ගණන් වලට අනුව රු 202.24 ක් විය. එවකට ලංකාවේ ප්‍රවාන සාමාජිකයන් සංඛ්‍යාව 5.8 කි. මෙම දුරුණකය සකස් කිරීමේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ 1944 පැඩි පාලක සහා ආරුණ ප්‍රගතාව අනුව කම්කරුවන්ට ප්‍රවන වියදුම් දීමනාවක් ගෙවීම සඳහා භාවිත කිරීමයි. ඉහත මිල දුරුණකය 1960, 1972, 1978 හා 1987 වර්ෂ වලදී සිව් වනාවක්ම යාවත්කාලීන කිරීම් සිදුකළ ද, 1991 වර්ෂයේදී මහ කොළඹ පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දුරුණකය ද, 2002 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දුරුණකය ද වශයෙන් නැවතන් දෙවරක් මිල දුරුණකය සංගේධිනය කළ ද, එම දුරුණක කිවිවක් නිල වශයෙන් පිළිගැනීමට ලක් නොවුති. වර්ෂ 1953 ජනවාරි සිට 2008 අප්‍රේල් දැක්වා පුරු වසර 55 ක් විසින් ගණනය කර ප්‍රකාශයට පත් කළේ පාද වර්ෂය 1952 වූ මෙම දුරුණකය සි.

ආර්ථික ත්‍රියාකාරකම සංකීර්ණ ව්‍යවහාර සමගම අනුව දැක්වයේ අග භාගය පමණ වන විට පොදු මිල මට්ටම, ආර්ථික වෘද්ධිය, සේවා තිශ්‍යක්‍රිය වැනි සාර්ව ආර්ථික විවෘතය පිළිබඳ මූලික කෙරෙන් විශේෂ අවධානයක් යොමු විය. ආර්ථිකයේ පොදු මිල මට්ටමේ සිදුවන වෙනස් විම එනම්, උද්ධිමනය පිළිගැනීම මූලික විශේෂ අවශ්‍යතාව මත වූ අතර, ඒ සඳහා උද්ධිමනය මැනීමේ දුරුණකයක වුවමනාව පැහැ නැගෙනි. මිල මට්ටමේ හැඳිරීම විශ්‍ය කරන දුරුණකයක් සපුරාලිය යුතු අවශ්‍යතා හතරකි.

1) නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ විම.

2) නිශ්චිත තුළ පුද්ගලයක් තුළ විම.

3) සියලු ආදායම් කාන්ෂි නියෝගනය කරන පවුල් ඒකක ඇතුළත් විම.

4) සාමාජික පරිභෝගන රාජා නියෝගනය විම වශයෙනි.

නමුත් පදනම් වර්ෂය 1952 වූ පාරිභෝගික මිල දුරුණකයේ "සියලු ආදායම් කාන්ෂි නියෝගනය කරන පවුල් ඒකක ඇතුළත් විම" යන කොන්දේසිය ඉටු වී නැත. දුරුණකය සකස් කිරීමේදී කොළඹ නගරය තුළ කම්කරු පවුල් 455 ක් ඇඳු අදාළ සම්ක්ෂණයට භාජනය වූ අතර, කොළඹ නගරයේ සිටි සියලුම ආදායම් කාන්ෂිවලට අයන් පවුල් නියෝගනයක් නොවුත් ශ්‍රී ලංකාවේ උද්ධිමනය මැනීමේ දී මෙම දුරුණකයේ ව්‍යාපෘතාවය පිළිගැනීම පුළුළු මතුවය.

ඒ අනුව ජනලේඛන භා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මිල දුරුණකයක් සකස් කිරීමේ දී ජාත්‍යන්තරව පිළිගැනීම් කුමවෙදයන්ට

දෙ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දුරුණකය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් ත්‍රියාකාරය (09) ආවර්ණය වන අයුරින් සකසන දෙ ජාතික පාරිභෝගික මිල දුරුණකය වශයෙනි. මෙහිදී අවධානය යොමු කිරීමට බලපාරිභෝගික වන්නේ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දුරුණකය මේ දැක්වා විකාශනය වූ අයුරු සහ ජාතික පාරිභෝගික මිල දුරුණකය පිළිබඳ තොට්තුරු කෙටෙනිය.

අනුව යම්නේ, උද්ධිමනය මැනීම සඳහා යොදාගත හැකි ආකාරයේ මූලිමක් ලෙස පාද වර්ෂය 2002 වූ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දුරුණකය (CCPI, Base Year 2002=100) හඳුන්වා දෙන ලදී. එහි මූලගුය වූයේ 2002 වර්ෂයේ පවත්වන දෙ ගැහ ඒකක ආදායම් භා වියදුම් සම්ක්ෂණය (Household Income and Expenditure Survey-HIES) වන අතර, මෙම සම්ක්ෂණයට කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ පිවත්වන සියලුම ආදායම කාන්ෂිවලට අයන් ගැහ ඒකක භාජනය විය. මෙමගින් ගැහයක් සාමාජිකයෙන් පරිභෝගනය කරනු බෙන භාන්ස් භා සේවා 334 කින් යුතු භාන්ස් පැසක් සඳහා රු 17,996.38 ක වියදුමක් දැරුමට සිදුවිය. සම්ක්ෂණයට අනුව ගැහයක සාමාජිකයන් ගණන 4.5 ක් විය. මෙම දුරුණකය 2008 වර්ෂයේ මැයි සිට 2011 වර්ෂයේ මැයි දැක්වා ගණනය කරන දෙ අතර, එය පදනම් කර ගැනීන් ශ්‍රී ලංකාවේ උද්ධිමනය ප්‍රකාශයට පත් කෙරීනි.

"අවම වශයෙන් වසර පහකට වරක් හෝ පාරිභෝගික මිල දුරුණකයක් යාවත්කාලීන කළ යුතුව" යන පිළිගැනීම මත, 2006/07 යන වර්ෂවලදී සිදු කරන දෙ ගැහ ඒකක ආදායම් භා වියදුම් සම්ක්ෂණය මැගින් බෙගත් දත්ත පදනම් කරගනීන් කොළඹ පාරිභෝගික මිල දුරුණකය යාවත්කාලීන කෙරීනි. මෙති පදනම් වර්ෂය 2006/07 ලෙස සැලකන දෙ අතර, මෙමගින් කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ නාගරික පුජාව නියෝගනය විය. ඒ අනුව, 2006/07 පදනම් වර්ෂය වූ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දුරුණකයේ (CCPI, Base Year 2006/07=100) භාන්ස් පැස භාන්ස් භා සේවා 373 කින් සමන්වීත වූ අන්තර, එවකට පැවති මිල ගණන් අනුව භාන්ස් පැස මිල දී ගැනීම සඳහා දුරුණ දෙ වියදුම රු. 27,972.11කි. ගැහයක සාමාජිකයන් ගණන 4.4 ක් විය. 2011 උති සිට 2016 දෙසැම්බර් දැක්වා දුරුණකය ගණනය කළ අතර, එම කාලය තුළ උද්ධිමනය ගණනය කරන දැන්දී මෙම දුරුණකය ඇසුරනි.

විශ්‍ය 2012/13 පවත්වන දෙ ගැහ ඒකක ආදායම් භා වියදුම් සම්ක්ෂණය මැගින් බෙ ගත් දත්ත පදනම් කර ගැනීන් 2017 ජනවාරි මාසයේ දී නැවතන් කොළඹ පාරිභෝගික මිල දුරුණකය සියලුම නාගරික පුජාව නියෝගනය වන මෙම දුරුණකයේ පදනම් වර්ෂය 2013 විය. (CCPI, Base Year 2013=100) භාන්ස් පැස භාන්ස් භා සේවා 392 කින් සමන්වීත වූ අන්තර, 2013 වෙළුපොලා මිල ගණන් අනුව භාන්ස් පැස මිල දී ගැනීම සඳහා වැය කරන දෙ වියදුම රු. 60,364.73කි. ගැහ ඒකකයක සාමාජිකයන් ගණන 3.9 ක් විය. රාජ්‍ය භා පොදුගෙක අංශයේ ආයතනයන්හි තින්ද තිරා ගැනීමේ දී තවදුරටත් සාර්ව ආර්ථික මූලක් සේ වැදගත්ක්මක් ඉසිලුව ද, ශ්‍රී ලංකාවේ උද්ධිමනය මැනීමේ මිල දුරුණකය ලෙස තවදුරටත් කොළඹ පාරිභෝගික මිල දුරුණකය භාවිත නොකරයි.

ජාතික පාරිභෝගික මිල දුර්ගකය

ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් නවයම ආවර්ත්තය වන පරිදි ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නවතම පාරිභෝගික මිල දුර්ගකයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. නමැත්, ජාතික පාරිභෝගික මිල දුර්ගකය (National Consumer Price Index; NCPI) වන මෙමගින් දුටුවෙන් සියලුම කුටුම්හයන්ගේ පරිභෝගිතා රටාව නියෝජනය විය. මෙම දුර්ගකයේ දත්ත මූල්‍යය වියේද 2012/13 පවත්වන ලද ගාහ ඒකක ආදායම් හා වියදුම් සම්ක්ෂණයයි. පාද වර්ෂය 2013 ලෙස සලකා සකස් කරන ලද මෙම ජාතික පාරිභෝගික මිල දුර්ගකය (NCPI, base year 2013=100) භාණ්ඩ හා යේවා 407 ක් ඇතුළත් භාණ්ඩ පැසකින් සමන්වන විය.

2013 වෙළදපොල මිල ගණන් අනුව භාණ්ඩ පැස මිල දී ගැනීම සඳහා වැය කරන ලද වියදුම රු. 32,142.69 කි. ගාහ ඒකකයක සාමාන්‍ය සාමාන්‍යයින් ගණන 3.9 ක් විය. 2015 මක්නොම්බර් මය සිටි පුකාශයට පත් කරන මෙම දුර්ගකය ශ්‍රී ලංකාවේ උදේශමනය මතින නිල දුර්ගකය ලෙස පිළිගැනීමට ලක්ව ඇත.

වර්ෂ 1952, 2002, 2006/07 සහ 2013 යන පාද වර්ෂ යටතේ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දුර්ගකයට (කො.පා.මි.ද.) හා 2013 පාද වර්ෂය යටතේ ජාතික පාරිභෝගික මිල දුර්ගකයට (ජා.පා.මි.ද.) අභ්‍යාල විශේෂ ලක්ෂණය්, බර තැබේම් ව්‍යුහය වෙනස් වන ආකාරයන් වගු අංක 01 සහ වගු අංක 02 මගින් දක්වා ඇත.

වගුව 01:

වික් වික් පාද වර්ෂ යටතේ පාරිභෝගික මිල දුර්ගකය: විශේෂ ලක්ෂණ

පදනම් වර්ෂය	කො.පා.මි.ද. (1952=100)	කො.පා.මි.ද. (2002=100)	කො.පා.මි.ද. (2006/07=100)	කො.පා.මි.ද. (2013=100)	ජා.පා.මි.ද. (2013=100)
මුළු වියදුම (රු.)	202.24	17,996.38	27,972.11	60,364.73	32,142.69
බර තැබේම (%)					
ආහාර වන	68.32	46.71	41.03	28.24	44.04
ආහාර තොවන	31.68	53.29	58.97	71.76	55.96
පෙනුම් කරන් සම්ක්ෂණය	1949/50 පවුල අයවැය සම්ක්ෂණය	2002 ගාහ ඒකක ආදායම් වියදුම් සම්ක්ෂණය	2006/07 ගාහ ඒකක ආදායම් වියදුම් සම්ක්ෂණය	2012/13 ගාහ ඒකක ආදායම් වියදුම් සම්ක්ෂණය	2012/13 ගාහ ඒකක ආදායම් වියදුම් සම්ක්ෂණය
හුගෝලිය ආවර්ත්තය	කොළඹ මහ නගර සහාව	කොළඹ දිස්ක්‍රික්කය	කොළඹ දිස්ක්‍රික්කය	කොළඹ දිස්ක්‍රික්කය	සියලුම පළාත්
ඉකේක ජනගහනය	කම්කරු ප්‍රජාව	නාගරික ප්‍රජාව	නාගරික ප්‍රජාව	නාගරික ප්‍රජාව	සියලු ගාහ ඒකක
ගාහ ඒකකයක තරම	5.8	4.5	4.4	3.9	3.9
මිල යෝදේ කරන මධ්‍යස්ථාන ගණන	07	12	14	14	25
මුළු අධිකම ගණන	220	334	373	392	407
ප්‍රධාන කාණ්ඩා	05	10	10	12	12
පුකාශයට පත් කළ කාල පරාසය	1953 ජනවාරි සිට 2008 අප්‍රේල් දක්වා	2008 මැයි සිට 2011 මැයි	2011 ප්‍රති සිට 2016 දෙසැම්බර් දක්වා	2017 ජනවාරි සිට මේ දක්වා	2015 මක්නොම්බර් සිට මේ දුර්ගය

මුළුගුය : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

වගුව 02:

පාරිභෝගික මිල දුර්ගක - විවිධ පාද වර්ෂ යටතේ බර තැබීම

ප්‍රධාන කාණ්ඩය	බර තැබීම (%)				
	කො.පා.මි.ද. (1952=100)	කො.පා.මි.ද. (2002=100)	කො.පා.මි.ද. (2006/07=100)	කො.පා.මි.ද. (2013=100)	ජ.පා.මි.ද. (2013=100)
මුළු වයදම (රු.)	202.24	17,996.38	27,972.11	60,364.73	32,142.69
ආහාර නොවන	31.68	53.29	58.97	71.76	55.96
01 ආහාර හා මධ්‍යසාර නොවන පාන වර්ග	68.32	46.71	41.03	28.24	44.04
02 මධ්‍යසාර පාන වර්ග, දුම්කොළ හා මත්දුවූ	7.85	-	-	1.03	2.27
03 රේඛිපිළි සහ පාවහන්	5.44	3.08	3.14	2.29	3.44
04 නිවෘස, පලය, විදුලිය, ගස්ස් සහ වෙනත් ඉහළින	9.54	18.29	23.72	31.98	18.00
05 ගෘහ භාණ්ඩ, ගෘහ උපකරණ සහ ගෘහ ඒකක නඩත්තු කටයුතු	-	3.22	3.60	2.54	3.30
06 සෞඛ්‍යය	0.43	4.18	3.16	4.39	4.05
07 ප්‍රවාහනය	1.76	9.47	12.26	10.61	9.75
08 සහ්යිවේදනය	0.16	4.42	4.75	3.30	2.32
09 විනෝදුන්මක හා සංස්කෘතික	}	2.18	1.50	1.30	1.59
10 අධ්‍යාපන		6.50	5.79	5.86	2.81
11 හෝටල් සහ ආපන ගාලා		-	-	5.14	3.90
12 විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා		2.65	2.89	3.32	4.53

මුළුගුණ : ජ්‍යෙෂ්ඨ හා සංඛ්‍යාලෝචන දෙපාර්තමේන්තුව

මිල දුර්ගකය යාවත්කාලීන කිරීම

පාරිභෝගික මිල දුර්ගකයක් සකස්හු ලබන්නේ රටික වෙශෙන නියෝගීත ජ්‍යෙෂ්ඨ සාමාන්‍ය පාරිභෝගික රටාව නියෝගීත වන ආකාරයේ ස්ථාවර හාත්සි පැසකක් පදනම් කර ගෙනිමිනි. ස්ථාවර හාත්සි පැසකක් සහන්නේ අදහස් වන්නේ හාත්සි පැසක නිය්තාය කළ පසු, එම පැසකට වරින් වර අලුතින් හාත්සි එකතු කිරීමක් හෝ පවතින හාත්සි පැසකන් ඉවත් කිරීමක් හෝ පවතින හාත්සි වල ප්‍රමාණය (Quantity), තත්ත්වය (Quality) වෙනස් කිරීමක් හෝ සිදු නොකරන බවයි. හාත්සි හා සේවා පැසක තේරීම ගෘහ ඒකක ආදායම හා වියදම් සම්ක්ෂණයේ නොරතුරු මත සිදුවන්හික් බවිත්, ජ්‍යෙෂ්ඨ පාරිභෝගික රටාව එකුම් මනාව නියෝගීත යේ. නමුත් කාලයක් සමඟ භාක්ෂණයේ අනිවත් දියුණුව පාරිභෝගික ආදායමේ සිදුවන වෙනස්කම්, පාරිභෝගික රටාව වෙනස්වීම, ප්‍රවාහනයේ බලපෑම, ආර්ථික විදුහායේ සිදුවන වෙනස්කම් යනාදී කරුණු හේතු කොටගෙන පුද්ගලයින්ගේ පාරිභෝගික රටාව වෙනස් විය හැකිය. එමත්ම ඇතැම හාත්සි හා සේවා නාවින්යෙන් ඉවත් විය හැකිය. එමත්ම ඇතැම හාත්සි හා සේවා නාවින්යෙන් ඉවත් විය හැකිය. එමත්ම ඇතැම හාත්සි හා සේවා නාවින්යෙන් ඉවත් විය හැකිය. එමත්ම ඇතැම හාත්සි හා සේවා නාවින්යෙන් ඉවත් විය හැකිය. එමත්ම ඇතැම හාත්සි හා සේවා නාවින්යෙන් ඉවත් විය හැකිය.

පැවති හාත්සියන්හි ගණ්ඩමක බව වැඩි දියතු විය හැකිය. පාරිභෝගිකයන් සාපේක්ෂ මිල මත පදනම්ව පාරිභෝගික පිළිබඳ තීර්ණ ගැනීම නිසා මෙනෙක් පාරිභෝගිකය කළ හාත්සි හා සේවා මිල ගණන් ඉහළ යහා විට සාපේක්ෂව පහළ මිල ගණන් පවතින හාත්සි හා සේවා කරා පාරිභෝගිකයන් යොමුවෙයි. එවිට හාත්සි හා සේවාවල සාපේක්ෂ වැදගත්කම ද වෙනස් විය හැකිය. මෙවනි තත්ත්වයක් තුළ පුද්ගලයන්ගේ තත්කාලීන පරිභෝගික රටාව නියෝගීත කිරීම සඳහා ස්ථාවර වූ හාත්සි පැසකක් දිග කළක් නිස්සේ යොදා ගැනීම සුදුසු නොවේ.

එනිසා කිසියම සාධාරණ කාල පරාසකක් තුළ මිල දුර්ගකය යාවත්කාලීන කිරීම අවශ්‍යව ඇති. මෙම යාවත්කාලීන කිරීම හරහා දුර්ගකයට අවශ්‍ය වෙනස්කම්වලට අදාළ ගැලපුම් සිදු කිරීමට අවස්ථාව සඳහා එම දුර්ගකය යොදා ගැනීමේ වලංග බව පිළිබඳ ගැටුව මත වේ. ලේඛනයේ බොහෝමයක් රටිවල් සුදුසු කාල පරාස තුළ (බොහෝ විට වසර පහකට වරක්) පාරිභෝගික මිල දුර්ගකය

යාවත්කාලීන කිරීමට ප්‍රතිපත්තිමය නිරණයකට එළඹ ඇත්තේ මෙම ගැලපුම් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය ඉඩ ප්‍රස්ථා සලසා ගැනීමටය.

ඒ අනුව යම්ත්, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව 1952 පදනම් වසර කොට ගැනීම්ත් ප්‍රකාශයට පත් කළ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දුර්ගය 2002, 2006/07 හා 2013 වශයෙන් අවස්ථා තුහකදී නව පාද වර්ෂ යටතේ යාවත්කාලීන කරන ලදී. එක් එක් පාද වර්ෂ යටතේ භාණ්ඩ පැසයි බර තැබෙම ව්‍යුහය

උද්ධිමනය

කිසියම් රටක කිසියම් කාලයීමාවකදී (සාමාන්‍යයෙන් වර්ෂයක් තුළ) භාණ්ඩ හා දේශාවත්තේ සාමාන්‍ය මිල මට්ටමේ හෙවත් පොදු මිල මට්ටමේ ඉහළ යාම උද්ධිමනය (Inflation) ලෙස අර්ථ දැක්වේ. මිල මට්ටමේ පැහැදිය සහියට සාපේක්ෂව හෝ පැහැදිය මාසයට සාපේක්ෂව මිල ඉහළ යාම එනම්, තාවකාලික මිල ඉහළ යාම උද්ධිමනය ලෙස නොසැලකේ. එයෙම භාණ්ඩ කිහිපයක පමණක් මිල ඉහළ යාම ද උද්ධිමනය ලෙස නොසැලකේ. මන්ද,

වෙනස් වූ ආකාරය ඉහත වග අංක 02 මගින් නිර්සපත්‍රය වේ. කාලයන් සමග පැසයි මුළු වියදම් වැඩි වූ ආකාරයන්, මුළු වියදම් තුළ ආහාර කාණ්ඩයේ සාපේක්ෂ වැදගත්කම කුමයෙන් ආහාර නොවන කාණ්ඩය තුළ එක් එක් කාණ්ඩ අතර සාපේක්ෂ වැදගත්කම වෙනස් වූ ආකාරයන් එම නොරහුරා වලින් අවබෝධ කර ගන හැකිය.

උද්ධිමනය මැතිම

උද්ධිමනය මැතිම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් භාවිත කළ හැකි උපකරණ කිහිපයකි. එනම් පාරිභෝගික මිල දුර්ගය, නිෂ්පාදනයාගේ මිල දුර්ගය, නොග මිල දුර්ගය, දුල දේශීය නිෂ්පාදනයේ අවධිමනය හෙවත් ගම් මිල දුර්ගය වශයෙනි.

සමහර භාණ්ඩ වල මිල ඉහළ යන වේ නවත් සමහර භාණ්ඩ වල මිල පහළ යාමෙන් පොදු මිල මට්ටම නොවනයේව පැවතිය හැකි බැවති. ඒ අනුව රටක පොදු මිල මට්ටම කාලයන් සමග ඉහළ යාම උද්ධිමනයෙන් අදහස් කෙරේ. රටක පොදු මිල මට්ටම පහළ යාම අවධිමනය (Deflation) සි. ප්‍රායෝගිකව ලෝකයේ බොහෝ රටවල් මුහුණ පාන්තේ උද්ධිමනකාරී අවස්ථාවන්ට වන බැවත් මෙහිදී අවධානය යොමු කරනුයේ උද්ධිමනය කෙරෙහිය.

$$RI = \frac{I_t - I_{t-1}}{I_{t-1}} \times 100$$

RI = උද්ධිමන අනුපාතය

I_t = සලකා බලන වර්ෂයේ මිල දුර්ගය

I_{t-1} = එම පෙර වර්ෂයේ මිල දුර්ගය

මිල දුර්ගයක් යොමු ගෙන ගණනය කරනු බෙන, පොදු මිල මට්ටමෙන් වැඩිවිමේ අනුපාතය උද්ධිමන අනුපාතය (Rate of Inflation) ලෙස අර්ථ දැක්වේ. රටක උද්ධිමන අනුපාතය ගණනය කිරීමට මිල දුර්ගක භාවිත කරමින් පහන පොදු සූත්‍රය යොමු ගන හැකිය.

මෙහිදී අවධානය යොමු කරනුයේ පාරිභෝගික මිල දුර්ගයක් යොමු ගැනීම්ත් උද්ධිමනය ගණනය කරන ආකාරය පිළිබඳවයි. ශ්‍රී ලංකාවේ උද්ධිමනය මැතිම සිදු කරනුයේ ජාතික පාරිභෝගික මිල දුර්ගය භාවිතයෙනි.

පහන පරිදි ප්‍රධාන තුම්බේද දෙකක් මිස්සේ උද්ධිමනය ගණනය කරයි.

- ලක්ෂණය පදනම මන උද්ධිමනය (Year on Year Inflation)
- වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධිමනය (Annual Average Inflation)

$$\text{2016 දෙසැම්බර් මාසය සඳහා} = \frac{\text{2016 දෙසැම්බර් ප.ම.ද.} - \text{2015 දෙසැම්බර් ප.ම.ද.}}{\text{2015 දෙසැම්බර් ප.ම.ද.}} \times 100$$

වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධිමනය මගින් සලකා බලනු බෙන මාසය ද ඇතුළත්ව මාස දෙපාර්තමේන්තුව සාමාන්‍ය සහ ඒව පෙර මාස දෙපාර්තමේන්තුව මිල දුර්ගයට සාමාන්‍ය අතර ප්‍රතිගත්තාත්මක වෙනස මගින්. ඒ අනුව 2016 දෙසැම්බර් මාසය සඳහා වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධිමනය මගින් බෙන ආකාරය පහන සම්කරණය මගින් දැක්වේ.

$$\frac{2016 \text{ දෙසැම්බර් මාසය සඳහා \\ වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධීමනය}}{2015 \text{ උද්ධීමනය}} = \frac{2016 \text{ ජනවාරි සිට දෙසැම්බර් \\ දක්වා පා.මි.ද. වල සාමාන්‍යය} - 2015 \text{ ජනවාරි සිට දෙසැම්බර් \\ දක්වා පා.මි.ද. වල සාමාන්‍යය}}{2015 \text{ ජනවාරි සිට දෙසැම්බර් දක්වා පා.මි.ද. වල සාමාන්‍යය}} \times 100$$

ජාතික පාරිභෝගික මේ උද්ධීමනය නාවිනයෙන් ලක්ෂණය පදනම මත උද්ධීමනය ගණනය කරන ආකාරය පහත විතුරුණු සටහන 01 මගින් ද, වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධීමනය ගණනය කරන ආකාරය විතුරුණු සටහන 02 මගින් දක්වා ඇත.

විතුරුණු සටහන 01

ලක්ෂණය පදනම මත උද්ධීමනය ගණනය කිරීම

$$\frac{2016 \text{ දෙසැම්බර් මාසය සඳහා \\ ලක්ෂණය උද්ධීමනය}}{2016 \text{ දෙසැම්බර් පා.පා.මි.ද.} - 2015 \text{ දෙසැම්බර් පා.පා.මි.ද.}} = \frac{2016 \text{ දෙසැම්බර් පා.පා.මි.ද.}}{2015 \text{ දෙසැම්බර් පා.පා.මි.ද.}} \times 100$$

$$\frac{2016 \text{ දෙසැම්බර් මාසය සඳහා \\ ලක්ෂණය උද්ධීමනය}}{2016 \text{ දෙසැම්බර් පා.පා.මි.ද.}} = \frac{118.0 - 113.2}{113.2} \times 100$$

$$\frac{2016 \text{ දෙසැම්බර් මාසය සඳහා \\ ලක්ෂණය උද්ධීමනය}}{2016 \text{ දෙසැම්බර් පා.පා.මි.ද.}} = 4.2\%$$

2015 දෙසැම්බර් මාසයට සාපේක්ෂව 2016 දෙසැම්බර් මාසයේදී පොදු මේ මට්ටම ලක්ෂණය පදනම මත 4.2% කින් ඉහළ ගොයේ ඇත.

විතුරුණු සටහන 02

වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධීමනය ගණනය කිරීම

$$\frac{2016 \text{ දෙසැම්බර් මාසය සඳහා \\ වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධීමනය}}{2016 \text{ ජනවාරි සිට දෙසැම්බර් \\ දක්වා පා.පා.මි.දීර්ණකවල සාමාන්‍යය} - 2015 \text{ ජනවාරි සිට දෙසැම්බර් \\ දක්වා පා.පා.මි.දීර්ණකවල සාමාන්‍යය}} = \frac{2016 \text{ ජනවාරි සිට දෙසැම්බර් \\ දක්වා පා.පා.මි.දීර්ණකවල සාමාන්‍යය}}{2015 \text{ ජනවාරි සිට දෙසැම්බර් \\ දක්වා පා.පා.මි.දීර්ණකවල සාමාන්‍යය}} \times 100$$

$$\frac{2016 \text{ දෙසැම්බර් මාසය සඳහා \\ වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධීමනය}}{2016 \text{ දෙසැම්බර් පා.පා.මි.ද.}} = \frac{113.2 - 109.5}{109.5} \times 100$$

$$\frac{2016 \text{ දෙසැම්බර් මාසය සඳහා \\ වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධීමනය}}{2016 \text{ දෙසැම්බර් පා.පා.මි.ද.}} = 4.0\%$$

2015 දෙසැම්බර් මාසයට සාපේක්ෂව 2016 දෙසැම්බර් මාසයේදී පොදු මේ මට්ටම වාර්ෂික සාමාන්‍ය පදනම මත 4.0% කින් ඉහළ ගොයේ ඇත.

මෙහිදී පැහැදිලි කළ යුතු වැදගත් කරුණා නම් උද්ධීමන අනුපාතය යනු, ව්‍යුත්‍යක කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ පොදු මූල මට්ටමෙහි සිදුවන ප්‍රතිශ්‍යාත්මක වෙනස බවයි. වෙනත් කාල පරාය තුළ එනම්, පසුගිය සාපේක්ෂව හෝ පසුගිය මාසයට සාපේක්ෂව මේ මට්ටමෙහි සිදුවන වෙනස්කම් උද්ධීමනය යේ නොසලකයි.

මත්කීට උද්ධමනය (Headline Inflation)

ආර්ථිකයක පවතින සියලුම නාණ්ඩ හා සේවාවල මේ ගණන් නියෝගනය කරන පොදු මේ මට්ටමෙහි සිදුවන අඛණ්ඩ ඉහළ යාම සමස්ට උද්ධමනය හෙවත් මත්කීට උද්ධමනයයි. මත්කීට උද්ධමනය තුළ පරිපාලන මේ ඉහළ යාම (උදා: විදුලිය, ප්‍රවාහන), ආනයකික මේ ඉහළ යාම (උදා: බොර්තල්, තිරිග පිටි), සැනුමය ඉල්ලම නිසා මේ ඉහළ යාම (උදා: අවුරුදු, නත්තල්), අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන් නිසා ඇති වන මේ ඉහළ යාම (උදා: ගබඳත්, නාය යෑම්), ආනාගත උද්ධමනය පිළිබඳ පාරිභෝගිකයන්ගේ අපේක්ෂා නිසා (අනාගතයේදී නාණ්ඩ මේ

ඉහළ යනු ඇතැයි සිනා ආනාගත ඉල්ලම වර්තමාන ඉල්ලම බවට පත් කරමින් එනම්, සමපේක්ෂතා වේතනාවන් පාරිභෝගිකයින් කටයුතු කිරීම) ඇතිවන මේ ඉහළ යාම, මුදල් සැපයුමේ අධි වර්ධනය හා ඉහළ බුදු අනුපාත තිරිණය කිරීම යනාදී කරුණු නිසා මෙහි ඇතිවන සමස්ට වෙනස ඇතුළත්ව ඇත. එනම්, උද්ධමනය සඳහා හේතුවන සියලුම සාධකවල බලපෑම මත්කීට උද්ධමනය තුළ ගැබව ඇත. සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයේ දී උද්ධමනය යන්නෙහි අදහස් කරන්නේ මත්කීට උද්ධමනය යි.

මුළුක උද්ධමනය (Core Inflation)

උද්ධමනය සඳහා හේතු වන සියලුම සාධක වල බලපෑම (පරිපාලන මේ ඉහළ යාම, ආනයකික මේ ඉහළ යාම, සැනුමය ඉහළ යාම, අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන් නිසා ඇතිවන මේ ඉහළ යාම යනාදී සාධක) මත්කීට උද්ධමනය තුළ අන්තර්ගතව ඇති බැවින් මත්කීට උද්ධමනය ස්වභාවයෙන්ම බොහෝ සේයින් විවෘතය විය නැති අතර, එමගින් ආර්ථිකයේ ඉල්ලම් පිඩිනය තුළින් ඇතිවන සැබෑ උද්ධමනය ප්‍රකාශ නොවේ. මෙටැනි උද්ධමනකාර තත්ත්වයක් මැධ්‍යම් සඳහා දැඩි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් ආර්ථිකයේ අනෙකුත් නිෂ්පාදන සහ පරිභෝගික කටයුතු කෙරෙන් අනිකාර බලපෑමක් එළු විය නැතිය. එබැවින් රාක මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ දී හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී මේ මට්ටමේ සැබෑ වෙනස්වීම විශ්ලේෂණය කිරීම අවශ්‍යව ඇත. මුළුක උද්ධමනය නැමැති මුළුම මගින් ආර්ථිකයේ සැබෑ උද්ධමනය (True Inflation) හෙවත් යටිදාර උද්ධමනය (Underline Inflation) පිළිබඳව තොරතුරු සපයයි. සමස්ට උද්ධමනය කෙරේ බලපාන සාධක ව්‍යාපෘති පාරිභෝගිකාර වෙය විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා මූලික උද්ධමනයේ උපනතින් තිරික්ෂණය කරන අතර, ඒ තුළින් මත්කීට උද්ධමනය පාලනය කිරීම සඳහා රටේ මූල්‍ය අධිකාරය සිය අවධානය යොමු කරයි.

මුළුක උද්ධමනය ගණනය කිරීම සඳහා විවිධ කුමවේද පැවතියද ව්‍යාපෘති ප්‍රවාන කුමය බැහැර කිරීමේ කුමවේදයයි (Exclusion Method). එනම් උද්ධමනය මැතිම සඳහා යොදාගතු බවන පාරිභෝගික මේ දුර්ගකයට අදාළ නාණ්ඩ හා සේවා පැසේන් තාවකාලික මේ උද්ධමනයන්ට ලක්වන නාණ්ඩ, මේ ගණන් වල ඉහළ විවෘතය ස්වභාවයක් පවතින නාණ්ඩ හා පරිපාලනමය වශයෙන් මේ තිරිණය කරන නාණ්ඩ ඉවත් කොට සාදාගත් නාණ්ඩ පැසේන් ඇසුරින් මුළුක උද්ධමනය ගණනය කරයි. (එමගින් උද්ධමනය ගෙන්නේ පෙර කි මත්කීට උද්ධමනය තිරිණය කිරීමට මුළු වන සාධකවල බලපෑම මුළුක උද්ධමනයන් බැහැර කිරීමයි). ශ්‍රී ලංකාවේ උද්ධමනය ගණනය කරනු බවන පාතික පාරිභෝගික මේ දුර්ගකයට අයන් නාණ්ඩ පැසේන් එළවුල්, පළතුරු, මස්, මාල වැනි නැවුම් ආහාරවල ද සහල්, පොල්, බලගක්ති, ප්‍රවාහන සහ අධිනමවල ද මේ ගණන් බැහැර කොට මුළුක උද්ධමනය ගණනය කරයි. එළවුල්, පළතුරු, මස්, මාල වැනි නැවුම් ආහාර මෙහිම සහල්, පොල් වැනි උව්‍ය මේ ගණන් වල ඉහළ විවෘතය පැවතිම හා තාවකාලික මේ උද්ධමනයන්ට ලක්වීමන්, බලගක්ති, ප්‍රවාහන මේ ගණන් පාරිභෝගික වශයෙන් තිරිණය කිරීමන් මෙම අධිනමවල බැහැර කිරීමට පදනමයි.

ආක්‍රිත ගුණව

1. Consumer Price Index manual, theory and practice (2004), International Labour Office, Geneva, Switzerland.
2. Practical guide to producing Consumer Price Indices (2009), United Nations, Geneva, Switzerland.
3. Wilson George W. (1982), Inflation Causes, Consequences and Cures, Indian University Press.
4. Tordi Gali (2008), Monetary policy, Inflation and the Business cycle: An Introduction to the Keynesian framework, Princeton University Press.
5. Samuelson Paul A. (1978), Reading in Economics, Seventh edition, Tata Mc Graw-Hill Publication Company LTD, New Delhi.
6. <http://www.statistics.gov.lk/page.asp?page=Inflation and Prices> [Accessed 26th April 2018]

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ — අතදුච්චල නැහැර කිරීම ක්‍රියාත්මක නොවූ?

මිස්න්තා රමණි විපේශනාධික

වර්තමානයේ වඩාත් අවධානය දිනා ගත් මානස්කාවක් වූ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම පිළිබඳව තොරතුරු වීමයා බවත් කාලෝචිත කරුණකි. අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ නිසි ප්‍රතිපත්ති භා ක්‍රමවේද තවමත් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපනය වී තොමැති වීම අද වන විට පාරිසරික භා සෞඛ්‍ය ගැටුල බොහෝමයකට මුළු වී ඇත.

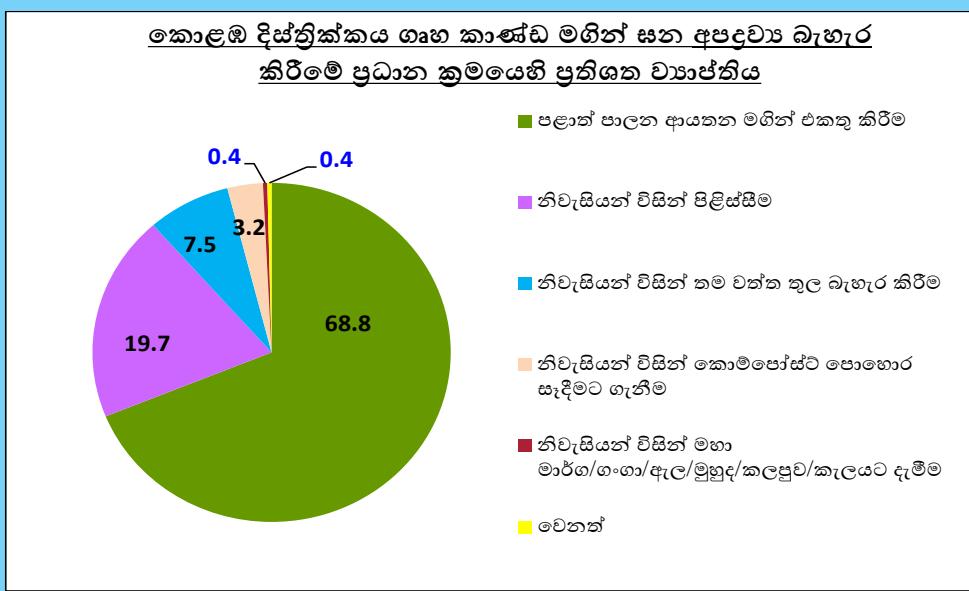
ප්‍රධාන වගයෙන් අපද්‍රව්‍ය බැහැර කරන ස්ථාන ලෙස නිවාස, ක්‍රේමාන්ත ගාලා, කඩි සාපේෂු සහ සේවා සපයන ආයතන හැඳුනා ගත ඇත. ජනලේඛන භා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් වර්ෂ 2012 දී සිදු කරන ලද ජන භා නිවාස සංගණනයේ දී නිවාස මගින් සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම පිළිබඳ තොරතුරු යැයි කරන ලද අතර එම තොරතුරු උපයෝගී කොට ගෙන සාකච්ඡා කිරීමට බලපාරෝත්තු වන වශේල්පාත්‍ය තුළින් කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම තවදුරටත් ක්‍රමවත් කිරීමට අත්වැක්සු සැපයෙනු ඇතැයි වශ්වාස කරමි.

සිම ගාහ කාණ්ඩයින්ම (ආහාරපාන තමාම සපයා ගෙවීම් පිවත් වන තති පුද්ගලයෙකුගේ හෝ ආහාරපාන පොදුවේ සපයා ගෙවීම් එකට පිවත් වන පුද්ගලයින් සමුහයකුගේ වාසස්ථානයකි)

ප්‍රධාන වගයෙන් සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කරන්නේ කෙයේ ද යන්න සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කරන ආකාර භයකට යටත්ව 2012 ජන භා නිවාස සංගණනයේ දී තොරතුරු යැයි කර ඇත. එම ආකාර වන්නේ පළාත් පාලන ආයතන මගින් එකතු කිරීම, නිවැසියන් විසින් පිළිස්සීම, තම වත්ත තුළම වෙකට බැහැර කිරීම, කොමිෂ්ප්‍රේ පොහොර සැදිම, මහාමාර්ග / ගෘග / ඇල / මුහුද / කලපුව / කැලයට දැමීම හෝ ඉහත සඳහන් ක්‍රම පහත අමතරව වෙනත් ක්‍රමයකට අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමයි.

ජන භා නිවාස සංගණනයේ දී වාර්තා වී ඇති ආකාරයට කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ ගාහ කාණ්ඩ බිඟුතරයක් (68.8%) සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම පළාත් පාලන ආයතනවලට භාර දීම මගින් සිදු කරයි. සහ අපද්‍රව්‍ය පුදුස්සා දැමීම (19.7%), තම වත්ත තුළ වෙ දැමීම (7.5%) සහ කොමිෂ්ප්‍රේ පොහොර නිපදවීම (3.2%) යන ක්‍රම මගින් ද සැබැඩය යුතු ගාහ කාණ්ඩ සංඛ්‍යාවක් සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සිදුකරන බව උප සටහන 1 මගින් පෙන්වුම් කරයි. ගාහ කාණ්ඩ ඉතා තුළ අඩු පුනිගෙනයක් මහාමාර්ග / ගෘග / ඇල / මුහුද / කලපුව / කැලයට දැමීම (0.4%) සහ වෙනත් (0.4%) යන සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ ක්‍රම භාවිත කරයි.

රූප සටහන 01

මුළුම් : ජන භා නිවාස සංගණනය 2012, ජනලේඛන භා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

උක්න අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ ප්‍රධාන මාර්ගයන්ට අදාළව කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස මට්ටම් ලබා ගත් තොරතුරු පහත වගුව 1 මගින් දක්වා ඇත.

වගුව 01

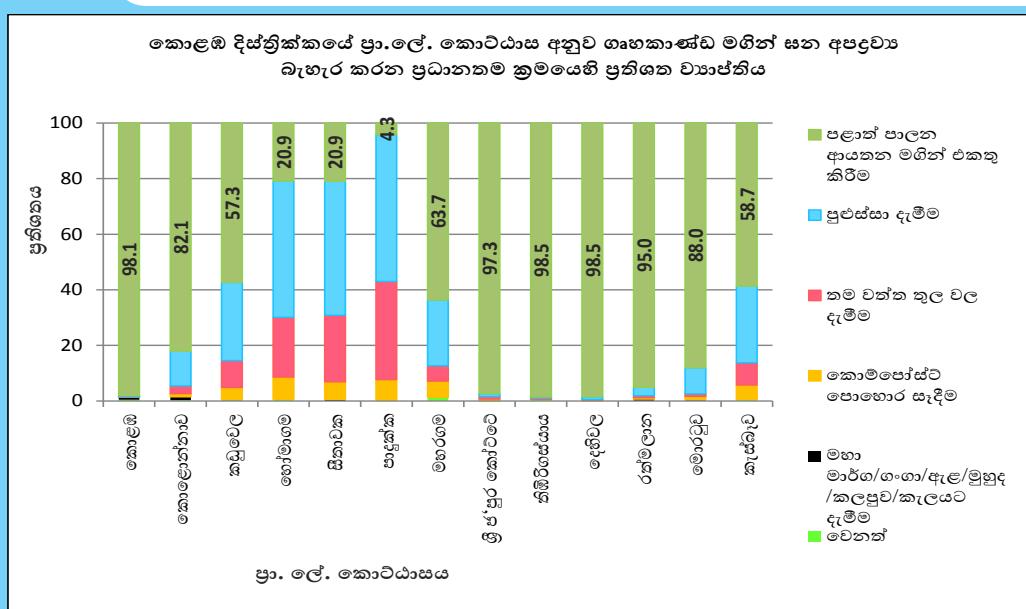
කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයන්හි සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කරන ප්‍රධාන මාර්ගය අනුව
ගාහ කාණ්ඩ සංඛ්‍යාව හා ප්‍රතිශත

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය	මුළු ගාහ කාණ්ඩ ගණන	සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කරන ප්‍රධාන මාර්ග									
		පළාත් පාලන ආයතන මගින් එකතු කිරීම	නිවැසියන් විසින් පිළිස්සීම	නිවැසියන් විසින් තම වන්ත තුළ බැහැර කිරීම	නිවැසියන් විසින් කොමිෂන්ස්ට් පොහොරු සඳීමට ගැනීම	නිවැසියන් විසින් මහ මාර්ග / ගාග / ඇල / මුහුද / කළපුවට /කැලයට දැමීම	වෙනත්				
		සංඛ්‍යාව	%	සංඛ්‍යාව	%	සංඛ්‍යාව	%	සංඛ්‍යාව	%	සංඛ්‍යාව	%
කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය	572,475	394,117	68.8	112,584	19.7	42,997	7.5	18,374	3.2	2,218	0.4
කොළඹ	68,245	66,936	98.1	268	0.4	120	0.2	14	0.0	595	0.9
කොලඹන්තාව	45,446	37,321	82.1	5,668	12.5	1,248	2.7	517	1.1	542	1.2
කකුවෙල	65,495	37,552	57.3	18,405	28.1	6,361	9.7	2,842	4.3	167	0.3
හෝමාගම	62,127	12,974	20.9	30,454	49.0	13,362	21.5	4,967	8.0	89	0.1
සිතාවක	28,739	6,020	20.9	13,853	48.2	6,884	24.0	1,803	6.3	159	0.6
පාදක්ක	17,144	729	4.3	9,045	52.8	6,054	35.3	1,276	7.4	12	0.1
මහරගම	50,293	32,020	63.7	11,894	23.6	2,784	5.5	2,893	5.8	127	0.3
ශ්‍රී ප්‍රජා-කොට්ටේ	27,583	26,838	97.3	312	1.1	246	0.9	166	0.6	18	0.1
නිමිරගස්සය	54,176	53,377	98.5	254	0.5	201	0.4	53	0.1	36	0.1
දෙශිවල	22,691	22,341	98.5	227	1.0	41	0.2	61	0.3	19	0.1
රුන්මලාන	24,573	23,353	95.0	749	3.0	185	0.8	110	0.4	165	0.7
මොරදුව	42,466	37,384	88.0	3,974	9.4	399	0.9	428	1.0	193	0.5
කැස්බැව	63,497	37,272	58.7	17,481	27.5	5,112	8.1	3,244	5.1	96	0.2
										292	0.5

මූලගුය : ජාත භා නිවාස සංගත්තය 2012, ජනලේඛන භා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස මට්ටම්හි කෙසේ දිවුවන්තේ ද යන්න විමසා බැලීමට සැම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයකටම අදාළව සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ කුමවල ප්‍රතිශත ව්‍යාප්තිය අධ්‍යාපනය කරන ලදී.

රූප සටහන 02

මූලගුය : ජාත භා නිවාස සංගත්තය 2012, ජනලේඛන භා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ ඇති සමයේ ගැහ කාණ්ඩ 572,475 ක් ඇතරින් පළාත් පාලන ආයතන මගින් සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කරන කුම්ය ප්‍රධානත ම කුම්ය ලෙස නාට්‍ය කරන ගැහ කාණ්ඩ බහුතරයක් පවතිනුයේ කොළඹ (98.1%), ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර කෝට්ටේ (97.3%), නිව්‍රිගිය (98.5%) හා දෙශිවල (98.5%) යන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසවල බව ඉහත රූප සටහන 2 අනුව තහවුරු වේ.

පළාත් පාලන ආයතන ආඟු පහත යටතේ නිවැසියන් විසින් උත්පාදනය කරන අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ බලය මහ නගර සහා, නගර සහා සහ ප්‍රාදේශීය සහා යන ආයතනවලට නිම් වේ. ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ එක් කොටසක් හෝමාගම ප්‍රාදේශීය සහා බල ප්‍රදේශයට ද, අනෙක් කොටස සිනාවක ප්‍රාදේශීය සහා බල ප්‍රදේශය යටතට ද ඇත්තේ වේ. එමෙන් ම ප්‍රාදේශීය, හෝමාගම සහ සිනාවක යන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසවල පිළිවෙළන් 98% ක් 100% ක් සහ 70% ක් ලෙස ග්‍රාමීය අංශයට ඇත්තේ වන අතර මෙම කොට්ඨාසයන්හි පළාත් පාලන ආයතන මගින් සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම පිළිවෙළන් 4.3%, 20.9% සහ 20.9% වශයෙන් සිදු වේ.

එම් අනුව පළාත් පාලන ආයතන මගින් ගැහ කාණ්ඩවල සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම අවම ප්‍රතිශතයකින් සිදු වන්නේ ප්‍රාදේශීය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ බව ඉහත දැන්ත මගින් වාර්තා වන අතර එම කොට්ඨාසයේ වැඩි ප්‍රතිශතයක් ග්‍රාමීය අංශයට ඇත්තේ විම, සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ කාර්යය පළාත් පාලන ආයතන

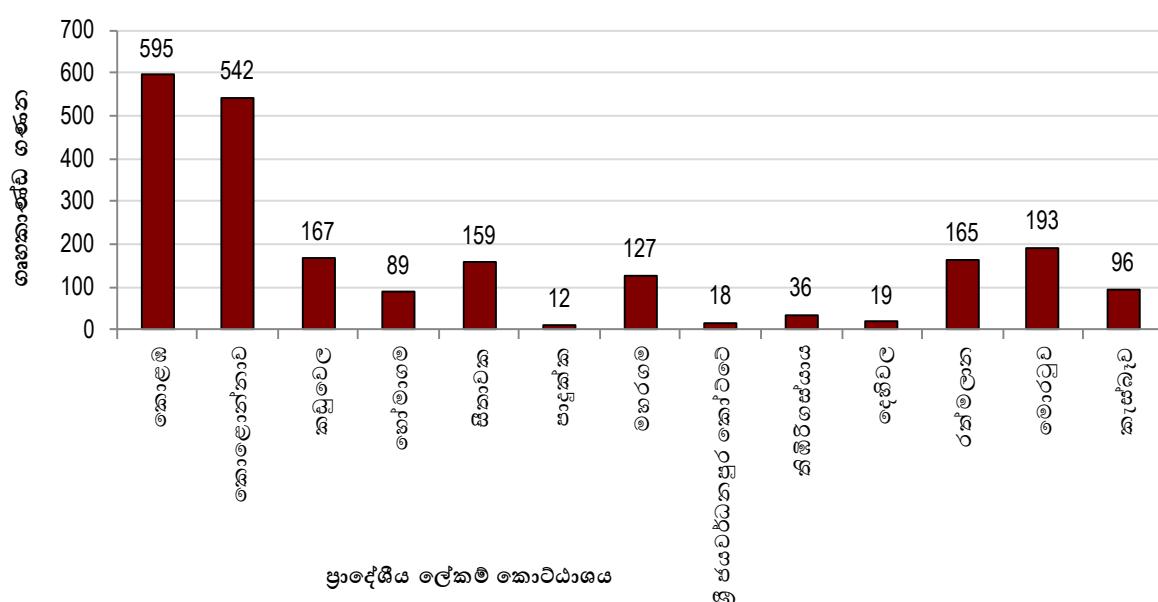
මගින් සිදු කිරීම අවම මට්ටමකින් සිදුවීමට ප්‍රධාන හේතුවක් ලෙස සඳහන් කළ නැතිය. මේ ආකාරයෙන් ම හෝමාගම, සිනාවක ප්‍රාදේශීය කොට්ඨාසයන්හි ද අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම පළාත් පාලන ආයතන මගින් අවම මට්ටමකින් සිදු කරන බව ඉහත දැන්ත මගින් තහවුරු වේ.

මෙම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයන්හි ගැහ කාණ්ඩවලින් බැහැර කරන සහ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රාදේශීය දැන්ම භා තම වන්න තුළ ම බැහැර කිරීම 50% ක පමණ ඉහළ ප්‍රතිශතයන්ගෙන් සිදු කරන බව ඉහත දැන්ත වශේල්පතාය කිරීමෙන් පෙනී යයි. මෙළය නිවෙස් වෙත් ඉවත්තන සහ අපද්‍රව්‍ය පිළිස්සීමට භාර්ගය කිරීමෙන් තම වන්න තුළ ම බැහැර කිරීමෙන් ඉනා සිඹු යෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨතා වෙත්තින් වෙත්ත පවතින ප්‍රාදේශීයක්, හෝමාගම, සිනාවක වැනි කොළඹ නගරය ආණිත ප්‍රදේශයන්හි අනාගතයේදී පාරිසරික භා සොබ්‍ර ගැට්ටී නිස් එස්ස්වීමට බලපාන ප්‍රබල සාධක වනු ඇති.

සිනාවක භා හෝමාගම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයන් තුළ පළාත් පාලන ආයතන මගින් සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සිදුවින්හේ ඉනා සුළු වශයෙන් වන අතර එය සමාන ප්‍රතිශතයක් (29.9%) ගැනී. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ අනෙකුත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයන්හි ගැහ කාණ්ඩවල සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම ආයතන වශයෙන් 60% කට වඩා වැඩි ප්‍රතිශතයකින් පළාත් පාලන ආයතන මගින් සිදු කරයි.

රූප සටහන 03

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ මහාමාර්ග/ගංගා/අුල/මුහුදු/කළපුව/කැලයට සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කරන ගැහ කාණ්ඩ සංඛ්‍යාව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය අනුව

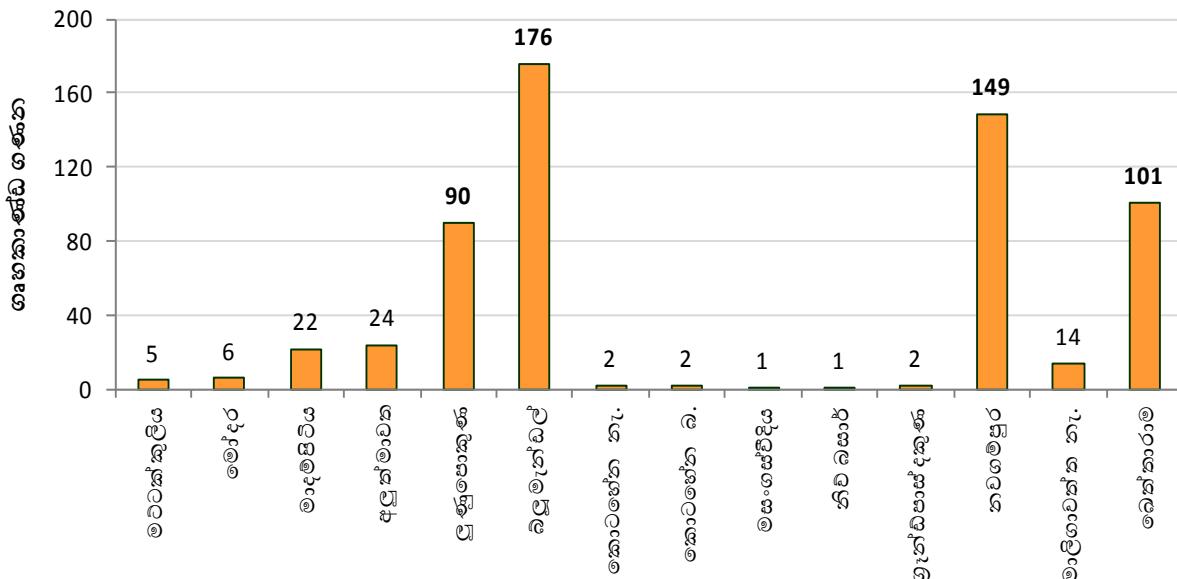

මුළුවය : ජන භා නිවාස සංගණනය 2012, ජනලේඛන භා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

පෙන නා නිවාස සංගණනයේදී අනාවර්ත්තය වූ තොට්තුරා අනුව කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ සමයේ ගැහ කාන්ඩ් සංඛ්‍යාව අනුරූප ගැහ කාන්ඩ් 2,218 ක් අනුමතවන් ආකාරයට එහෙම මහාමාර්ග, ගංගා, ඇල, මුහුද, කැඹුව හෝ කැබලයට දැමීමෙන් සහ ප්‍රාදුෂ්‍ය බැහැර කිරීම සිදු කරයි. කොළඹ සහ කොළඹන්හාව යන ප්‍රාදුෂ්‍ය ලේකම් කොට්ඨාසයන්හි ගැහ කාන්ඩ්වල නිවැසියන් වැඩි වශයෙන් මෙවෙය කුණු ඉවත් කිරීම සිදු කරන බව රුප සටහන 03 ට අනුව පෙනී යන අනත් කුවුවල, සිනාවක, මහරුගම, රුන්මලාන භා මොරටුව යන ප්‍රාදුෂ්‍ය ලේකම් කොට්ඨාසවල ද සැලකිය කුණු ගැහ කාන්ඩ් සංඛ්‍යාවක් අනුමතවන් ආකාරයට කුණු ඉවත් කිරීම සිදු කරන බව දැන්ත මතින් තහවුරු වේ.

රුප සටහන 04

කොළඹ ප්‍රාදුෂ්‍ය ලේකම් කොට්ඨාසයේ මහාමාර්ග/ගංගා/ඇල/මුහුදු/කැඹුව/කැබලයට සහ අපදුවා බැහැර කරන ගැහකාන්ඩ් පිළිවා ඇති ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස

ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය

මුළුමුය : පෙන නා නිවාස සංගණනය 2012, ජනගහන භා සංඛ්‍යාවලේන දෙපාර්තමේන්තුව

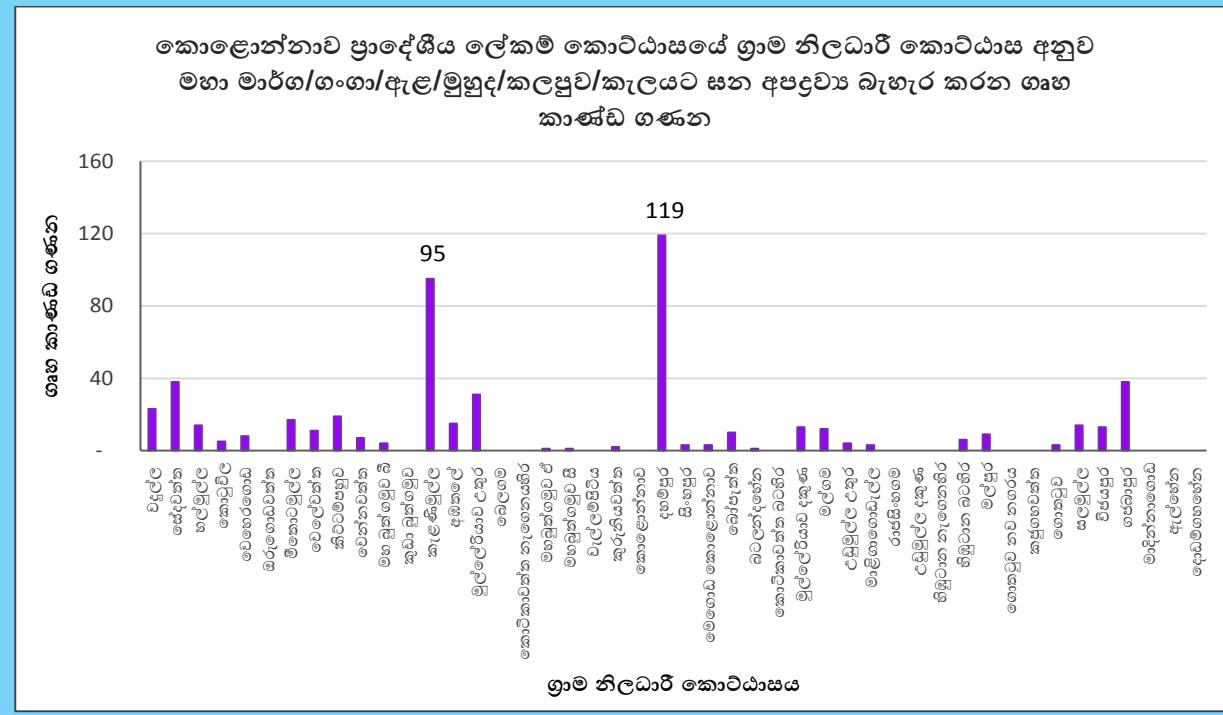
එමෙනෙකම රුප සටහන 5 ට අනුව කොළඹන්හාව ප්‍රා.ලේ. කොට්ඨාසයේ දහමුපුර (119) භා කැඹුවනිමුල්ල (95) ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසයන්හි ගැහ කාන්ඩ් වැඩි කොටසක් සහ අපදුවා බැහැර කිරීමට කොදා ගෙන ඇත්තෙන් මහා මාර්ග, ගංගා, ඇල භා මුහුද කොදා ගෙන ඇති බව 2012 ජන නා නිවාස සංගණන තොට්තුරා අධ්‍යාපනය කිරීමේදී තවදුරටත් පෙනී යයි.

රුන්මලාන භා මොරටුව ප්‍රාදුෂ්‍ය ලේකම් කොට්ඨාසයන්හි දී ද මෙයේ අනුමතවන් අපදුවා බැහැර කිරීමේ ක්‍රියාවලය තරමක් දුරට සිදුවන බව ඉහත රුප සටහන 3 මගින් පෙන්නුම් කරයි. මෙම ප්‍රාදුෂ්‍ය ලේකම් කොට්ඨාස පිළිබඳව වැඩිදුර අධ්‍යාපනය කිරීමේදී රුන්මලාන ප්‍රා.ලේ. කොට්ඨාසයේ වැඩිදුර සංඛ්‍යාව ප්‍රාදුෂ්‍ය බැහැර කිරීමට මහාමාර්ග, ගංගා, ඇල භා මුහුද කොදා ගෙන ඇති බව 2012 ජන නා නිවාස සංගණන තොට්තුරා අධ්‍යාපනය කිරීමේදී තවදුරටත් පෙනී යයි.

මෙම අනුමතවන් කුණු බැහැර කිරීම හේතු කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ ඩීංගු, පාවහා වැති වසංගන රෝග හිස එසක්වීමටත් වෙනත් යොමු ගැටුව මතුවීමටත් හේතු පාදක වී ඇත. එට අමතරව 2012 ජන නා නිවාස සංගණනයට අදාළව කරන දෙ විශ්වේෂණයෙදී කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ සමයේ ගැහ කාන්ඩ් අනුරූප

මෙම අනුමතවන් කුණු බැහැර කිරීම හේතු කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ ඩීංගු, පාවහා වැති වසංගන රෝග හිස එසක්වීමටත් වෙනත් යොමු ගැටුව මතුවීමටත් හේතු පාදක වී ඇත. එට අමතරව 2012 ජන නා නිවාස සංගණනයට අදාළව කරන දෙ විශ්වේෂණයෙදී කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ සමයේ ගැහ කාන්ඩ් අනුරූප

ರೇತ ಸಂಪನ್ಮೂಲ 05

මුලාගුය : ජන හා නිවාස සංගණ්නය 2012, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

88.8% ක් නම නිවේස්වල සහ අපද්‍රව්‍ය පළාත් පාලන ආයතනවලට
භාර දීම මගින් කසල බැහැර කරන බව අනාවර්ත්තය විය. එයේ නම්
මෙම රෝස් කර ගෙන් අපද්‍රව්‍ය පළාත් පාලන ආයතන මගින් බැහැර
කරනුයේ කෙටයේද? එය කුමතවන් ආකාරයකින් සිදු වේද යන්න සොයා
බඳීම වැදගත්ය. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය තුළ පළාත් පාලන ආයතන
මගින් රෝස් කරන සහ අපද්‍රව්‍ය කොළඹ්නාව, මිනොවාල්ල,
බිජුලැන්ඩ්ල සහ කරදියාන යන පුදෙශ්චවලට අනුමතවන්ව ගොඩිගොනා
බව අපි දැනිමු. එහි අවසාන ප්‍රතිච්චය වූයේ වර්ෂ 2016 අප්‍රේල් මය
සිංහල අලන් අවරුදු දින වටිනා පිටත අනිම් කරමින් කොළඹ්නාව
කුණු කෙන්ද පුප්පරා යාමයි. එබැවින් මෙම කසල කළමනාකරණය නිසි
අයුරන් සිදු කිරීම පිළිබඳව වඩාත් ගැඹුරන් අධ්‍යක්ෂකය කර ඊට
පිළියම් යෙදිය යන කාරුය එළඹ ඇත.

දියුණු කාලයක් පළාත් පාලන ආයතන මගින් කසල වෙන් කිරීමකින් තොරව එක්ස්පේශල කර ගෙයිම නිසා එම කසල නොදිරුන බවතු බවට පත් වී ලෙස රෝග පත්තරුවන උගුද භාලන කතු කත්තක් බවට පත් විය. මෙම තත්ත්වය වැඳැක්වීම පිළිස විරෝධ 2016 නොවාමිබේ 01 දින සිට දිරුන, නොදිරුන ලෙස වෙන් කරන ලද අපද්‍රව්‍ය පමණක් තිබාය, ආයතන හා ක්රිමාන්ත ගාලවලින් රෝස් කිරීමට පළාත් පාලන ආයතන තීරණය කර ඇත. එමෙන්ම අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම කළමනාකරණය සඳහා අවශ්‍ය නිති රිති මාලාවක් ද ප්‍රකාශනට පත් කර ඇත. නිති රිති ප්‍රමාණවත් ලෙස පාවත්තන් සාර්ථක එල ගෙවීමට නම් හට ප්‍රතිපත්ති හා වැඩිසටහන් සම්පූද්‍යනය කළ යුතුය. කසල එකතු කරන්නන්ට ඒ සඳහා මතා පූහුතුවක් බව දීමට වැඩිසටහන් සම්පූද්‍යනය කළ යුතුය. කසල එකතු කරන්

දිනයන් පිළිබඳව මහජනාට දැනුවත් කරන අතර ම කසල නිවෙස් ඉදිරිපිට තැබේමේදී සහත්ව ඇද දැමීමට හොඳකි වන අයුරින් තැබූමට ද දැනුවත් කළ යුතුය. එමෙන් ම ක්රේමාන්තාගාලා වහින් අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම පිළිබඳව සෞඛ්‍ය පරික්ෂකවරුන් යොදාගෙන නිරීක්ෂණය කිරීම ද ඉතා වැදගත් පියවර්කි. සෞඛ්‍ය පරික්ෂකවරුන්ගේ සේවය එලඟුයි ලෙස බඩා ගැනීම ද මෙම ගැටුවට හොඳ විසඳුමකි. පාසල් භා රුපයේ කාර්යාල දැනුවත් කිරීමට වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම කසල කළමනාකරණය කාර්යාක කර ගැනීමට සැපුවම ඉවහල් වන කරුණුකි. එට සම්බාධීව මළු, තරුණා, මහලු සියලු දෙනාම අපද්‍රව්‍ය නිසි පරිදි බැහැර කිරීමේ ඇති වැදගත්කම භා නම වශයෙහි පිළිබඳව මාධ්‍ය මගින් දැනුවත් කිරීමට විවිධ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වන අතර එයේ කිරීමේදී මුවනොවුන්ට ගැලපෙන මාධ්‍ය භාවිතා කිරීමට සැලකිමෙන් විය යුතුය. උදාහරණයක් ලෙස තරුණා පර්පුර සඳහා සමාජ ජාලා මගින් දැනුවත් කිරීම තැඹින් වැඩි කාර්යාත්මකයේ පෙනු කරන ගන නැකිය.

ප්‍රථම අමතන්ව නමන් විසින් උත්පාදනය කරන දිර්හ අපද්‍රව්‍ය මගින් කොමිෂන්පෙෂීර් පොහොරු නිපදවා ගැනීමට යොමු කිරීම ද කසල කළමනාකරණයට ඉතා සූදුසු විසූදුලකි. නමුත් ඒ සඳහා මතා ප්‍රහාරුවක් බෙබා දීමට විධිසටහන් සම්පාදනය කළ යුතුය. මක් තිසාද යත් කසල කොමිෂන්පෙෂීර් බවට පත් කිරීමේ ත්‍රියාවනිය තිබැර්වී සිංහ නොවුණහාත් එමගින් මැස්සින් මළදුරුවත් වැනි යොබ්ඩයට අනින්කර සතුන් භට ගැනීමට වැඩි ඉඩකඩික් පවතින බැවැති. නවද, ප්‍රපාදනය කළවන්ව බැහැර කිරීමේ ගැටවට

පිළියම් ලෙස අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිච්‍රිකරණය, මේතේන් වායුව බ්‍රැක් ගැනීම වැනි කුම වැඩි දියුණු කර ව්‍යාපෘති කිරීම, පළාත් පාලන ආයතන මගින් අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම කොන්ත්‍රාන්කරුවන්ට පැවරීම හා ඒ සඳහා ඔවුන්ට අවශ්‍ය මූල්‍යමය පහසුකම් සපයා දීම ආදිය කියාත්මක කළ හැකිය.

වෙනත් රටවල් සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කරන කුම පිළිබඳව අධිස්‍යනය කිරීම ද මෙම ගැටළුවට විසඟුමක් සොයා ගෙ හැකි තවත් පියවරකි. උදාහරණයක් ලෙස සිංගපේපුරුව විසින් සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමට විශේෂ තාක්ෂණික කුමයක් උපයෝගී කරගෙන කිසිම විෂ වායුවක් හෝ විෂ සහිත ද්‍රව්‍යයක් පසට එකතු වෙමක් නොවන ආකාරයට සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සිදු කරයි. එහිදී විශාල ගොඩනැගිල්ලක් තුළ සෙන්ටේග්‍රේඩ් අංශක 1000 ක උෂ්ණත්වයක් සහිතව පිළියිසීමට ලක් කරන අතර එමගින් පිටවන උෂ්ණත්වය ගෙවීමෙන් බවට පරිවර්තනය කිරීමෙන් විශ්වාස උන්පාදනය කර නිවාස දහස් ගෙවීන් අවලෝකවන් කරයි. මෙම කියාවලියෝදී පරිසරයට කිසිම විෂ වායුවක් පිට නොවීම සඳහා සංකීර්ණ කියාවලියක් සිදු කරන අතර එම වායුව වීමිනියක් හා විනිශ්චයෙන් ඉහළ අන්තර් මුදා හරියි. එමෙස් මුදා හරින වායුව

පරිසරයේ පවතින වායුවටත් වඩා පිරිසිදු බව ඔවුන් තහවුරු කරයි. සහ අපද්‍රව්‍ය පිළියිසීමෙන් ඉතිරිවන 10% ක පමණු ආලු ප්‍රමාණය ජ්‍යාවාසවලින් ඉනා දුර පුද්ගලවල වශයෙන් බ්‍රැව ගොඩ කිරීම සඳහා ගොඩ ගනියි. මෙම කියාවලිය අධිස්‍යනය කර අප රටවල් ද කියාත්මක කළ හැකි හම් එමගින් ප්‍රසාග්‍රයක් සහ පවුනුවන් වා තායක් අලේක්ස්ජා කළ හැකිය.

මෙම කුමය, නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස විශාල විශයෙන් සහ අපද්‍රව්‍ය යේවා සොලඩ දිස්ත්‍රික්කය තුළ කියාත්මක කර යහපත් ප්‍රතිඵල බ්‍රැක් ගෙ හැකි ද යන්න පරික්ෂා කිරීම එටෙනි සහ දැයේ දුදරුවන්ගේ ඉදිරි අනාගතය වෙනුවන් සිදු කරන මහග කාර්යයක් වනු නොඅනුමතය. එමෙස්ම සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ කුම වැඩි දියුණු කිරීමට අන්වැලක් සැපයීම වෙනුවන් ඉහතින් ඉදිරිපත් කරන ලද උදාහරණයන් කියාත්මක කිරීමට උත්සුක විම අනාගතයේ අපද්‍රව්‍ය වලින් නොරු ප්‍රසාග්‍ර කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයක් සඳහා තබන බලාපොරොත්තු මල්ල ගැන්වීමක් වනු ඇත.

ආරුත ගුන්ප

1. Department of Census and Statistics, 2012, Census of Population and Housing data [Data File]
2. Visvanathan C., Tränkler J., 2003. Municipal Solid Waste Management in Asia, A Comparative Analysis. Available from : <https://ec.europa.eu/echo/files/evaluation/watsan2005/annex.../ES07CD.pdf>
3. Singapore Waste Management, <https://www.youtube.com/watch?v=cVam-rh4XAw>, [Accessed 2nd May 2019]
4. Agarwal, R., Chaudhary, M., Singh J., 2015. Waste Management Initiatives In India For Human Well Being Available from: <http://home.iitk.ac.in/~anubha/H16.pdf> European Scientific Journal June SPECIAL/ edition ISSN: 1857 – 7881 (Print) e - ISSN 1857- 7431
5. Kofoworola O.F., Gheewala S.H., 2009; Estimation of construction waste generation and management in Thailand

අභ්‍යන්තර විශ්‍යාය

හා එහි තරිකරය

පි. අඩිතා ව්‍යෙදනී

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ මුදල් රෙගුලාසි 124 ප්‍රකාරව රාජ්‍ය මුදල් ඉපැයිම සහ රජයට ලැබා යුතු මුදල් එකතු කිරීම මෙන් ම රජයේ සියලුම මුදල් කටයුතු අධික්ෂණය පිළිබඳ පොදු ආච්ච්‍යතාය ද මුදල් අමාත්‍යවරයා වෙත පැවරී ඇත. මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් එම වගකීම ඉටු කිරීම පිළිස මුදල් රෙගුලාසි 124(2) ප්‍රකාරව ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීන් පත් කර ඇත. මුදල් රෙගුලාසි 125(1) (අ) ප්‍රකාරව දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානියා තම දෙපාර්තමේන්තුවේ සියලු ගණුදෙනු පිළිබඳව ගණන් දීමේ නිලධාරයා වහා අතර ආදායම ගණන් දීමේ නිලධාරයා භාණ්ඩාගරය විසින් පත් කර ඇත. පාර්ලිමේන්තුව විසින් පහවන ලද සිලාචන් ඇතුළත තම කාර්යාලයන් ඉටු කර ඉදිරිපත් කරනු ලබන ගිණුම හා සැසඳම් ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආන්ත්‍රිකම ව්‍යවස්ථාවේ 148, 149, 150 හා 152 ව්‍යවස්ථාවන්, වෙනත් ව්‍යවස්ථාපිත විධිඵලාභයන්, රජයේ මුදල් රෙගුලාසි හා පර්ලාභන

අහසන්තර_පාලනය_හැඳින්වීම

මුදල් රෙගුලයි, ආයතන සංග්‍රහය සහ විටෙන් වට නිකුත් කරනු ලබන ව්‍යුත්තේ විධි විධාන මගින් රුපයේ ආයතනයන්හි සමස්ථ අභ්‍යන්තර පාලන ව්‍යුහය නිර්මාණය වේ. එය ව්‍යාත් එලුතුයි ලෙස මෙහෙයුවේ මායාන්තයක කළමනාකාරීන්ට වෙයි වගකීමයි. අභ්‍යන්තර පාලන ව්‍යුහය යනු ආයතනයක රුටු විශේෂී වූ අරමුණු සහ පර්මාරීට ඉටු කර ගැනීමේ අරමුණින් සංවිධාන ව්‍යුහය, කාර්යයන්, බලය ගෙවාම, කාර්ය මණ්ඩලයේ වගකීම්, සහුනිවේදන මාර්ග භා තොට්තුරු පද්ධතිය ආදිය ඇතුළත්ව ස්ථිරිත කර ඇති සමස්ථ පාලන ව්‍යුහයම වේ. ආයතනයේ සමස්ථ අරමුණු ගැන සඳහන වීම එය, ආයතනයේ කාර්ය සඳහනය පිළිබඳ තිබැරදි

ଶୁଳନ ତରିକର୍ଯ୍ୟ

මු.රු. 127 න් ප්‍රධාන ගණන් දීමේ නිලධාරීන්ගේ වගකීම භා මු.රු.
 128 න් ගණන් දීමේ නිලධාරීන්ගේ වගකීම පැහැදිලිව ප්‍රකාශ
 වන අතර එම වගකීම ඉට කිරීම සහතික කෙරෙන ගෝනිමන්
 අභ්‍යන්තර පාලන පරිසරයක් සකස් කිරීම කළමනාකාරීන්ටයේ
 වගකීම වේ. ආයතනයේ ඉලක්ක කරා යාමේදී කාර්ය තත්ත්වය
 තුළ අරමුණුගත මානයිකන්වයක් ගොඩනගැමුව පාලන පරිසරය

කාරුයය_මත්බල_හැකියාවන්

පවතා ඇති කාර්යයන් මුළු කිරීමට අවශ්‍ය වෘත්තීය දැනුම හා භාකියාව කාර්ය මත්බාලයට නිබෑය යුතුය. කාර්ය මත්බාලයේ භාකියාවන් පිළිබඳව පර්ව අවබෝධයින් යහුව සූදා ප්‍රශ්නයන්

රෙගුලයිවලට අනුකූලව පවත්වාගෙන යාම, පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ වන අන්තර්ගතර පාලනයන් සංලුදුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම හා පවත්වාගෙන යාමන් මෙම වගකීමට ඇතුළත් වේ.

දෙපාර්තමේන්තුවල මු.රු. 128 හි දක්වා ඇති ස්වයිඛ රාජකාරී හා වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා තම දෙපාර්තමේන්තු තුළ අභ්‍යන්තර විගණක ඒකක පිළිවුවා ගත යුතුය. මෙම අභ්‍යන්තර විගණක ඒකකයක පරාමාර්පිය වන්නේ දෙපාර්තමේන්තුවේ මුදල් කටයුතු පිළිබඳව පවත්වන අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රමයට සහභාගී වීම, එම කටයුතුවල වැරදි හා වංචා වැළැක්වීමට සහ අභාවරුණය කර ගැනීමට හාවත කරනු ලබන අභ්‍යන්තර සේයිඩියෙනි විධිමත් බව හා ප්‍රමාණවත් බව පිළිබඳව අඛණ්ඩ සම්ක්ෂණයක් හා ස්වයිඛ ඇගයිමක් පවත්වා ගෙන යුතුය.

විර්තාකර්ණය, වේශ්වනීයන්ටයකින් සූත්‍ර මුළු වාර්තා සැපයීම හා වත්කම්වල සුරක්ෂිතාවය පිළිබඳව පවත්නා නිරිති හා රෙගුලාසිවලට අනුකූලව ආයතනය තුළින් ම ගොඩනැගෙන්හෙයි. ආයතනයක මහා අභ්‍යන්තර පාලන ව්‍යුහයක් ස්ථාපිත වී ඇති විට ඉත් විතාන් වීමේ ඉඩක් සිමා සහිත වන අතර එයේ වන්නේ නම් නැඟුණාගැනීම පහසු වේ. එමෙන්ම පුර්වයෙන් නිශ්චය කර ගන්නා ලද ආකාරයට අරමුණු කරා ආයතනය මෙහෙයවීම ද සිදුවේ. විගණාන අවශ්‍යතා සඳහා අභ්‍යන්තර පාලන ව්‍යුහය පැගයීම හා ඒ සම්බන්ධයෙන් කළමනාකාරීත්වය වෙත වාර්තා කිරීම අභ්‍යන්තර විශ්වනාහයේ වශයෙන් ලදී.

ඉවහල් වන අතර එය ආයතනයේ විනයානුකූල පදනම ද වේ. කළමනාකාරීන්ටයේ දැක්ම, මෙහෙයුම ගෙවිය, බලය හා වගකීම පවත්තු ලබන ආකෘත්ති, කාර්ය මත්ත්ව සංවිධානය සහ තුළුනා වර්ධනය හා මනා අවධානයකින් යුතුව ආයතනය මෙහෙයුවේ යන ගණුවාග මින් පාරුන පරිසරය නිශ්චලාතාය කරන බවයි.

සුදුසු සේවාන වලට අනුයුත්ත කිරීම, ප්‍රහාතුව අවශ්‍ය නිලධාරීන් හේ සඳහා යොම කිරීම කළමනාකාරීන්ටයේ වගකීමයි.

ආකළේප

ලිඛිත හෝ සම්පූර්ණයික ලෙස ගොඩනැගි ඇති අභ්‍යන්තර පාලන ව්‍යුහය කෙරෙහි කළමනාකාරීන්ටයේ ඇති ආකළප සෙසු කාර්ය මණ්ඩලයේ ක්‍රියාකාරීන්ටයට බෙහෙවින් බලපායි. ආයතනයේ අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා වන සිය අව්‍යාක්ෂණ කැපවීම හා

අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා කළමනාකාරීන්ටයේ ඇති කැමැත්තේ කාර්ය මණ්ඩලය තුළ එකු නිතැත්තේ මෙම ව්‍යුහය හේතු වේ.

අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා කළමනාකාරීන්ටයේ වාර්තා වීම

අභ්‍යන්තර පාලන ව්‍යුහයේ බිඳුවයිම හෝ දුර්වලතා ඇතිවිය යැයි අතර ඒවා ක්ෂේත්‍රීකව කළමනාකාරීන්ටයේ හෝ අභ්‍යන්තර විගණකගේ අවධානයට ලක්වීය යුතුය. මේ සඳහා අවශ්‍ය පරිසර සැකකිම කළමනාකාරීන්ටයේ වගකීම වේ. පාලන දුර්වලතා පමණක් නොව දුර්වලතාවයේ ස්වභාවය, ඉන් ඇතිවිය නැකි ප්‍රතිච්ඡාක, ඒ සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ මතය සහ එම නැත්ත්වය වළක්වා

ගැනීම සඳහා ගනුදු ක්‍රියාම්පෑග සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ මතය සහ එම නැත්ත්වය වළක්වා ගැනීම සඳහා ගනුදු ක්‍රියාම්පෑග විගණක විසින් වාර්තා කළ යුතුය. මෙම නැත්ත්වය කිසියම් වැරදි හෝ වෘත්‍යා සහගත ක්‍රියාවකට සම්බන්ධ වන ආකාරයද විගණකය විසින් නිරික්ෂණය කොට සඳහන් කළ යුතුය.

පාලන ක්‍රියාවන්

මුදල් රේගලයි සහ ආයතන සංග්‍රහයේ විධිවිධාන මගින් රුපයේ ආයතනයක් සඳහා අවශ්‍ය පාලන ක්‍රියාවන් නිශ්චිතව දක්වා තිබේ. උදාහරණයක් ලෙස මු.රු.141 (3) යටතේ වෙත්පත් අන්තර් කරන නිලධාරියෙක අනුගමනය කළ යුතු පාලන ක්‍රියාවලයේ අනුපිළිවෙළ පැහැදිලිව දක්වා තිබේ. එට අමතරව කළමනාකාරීන්ටය විසින් ආයතනයේ අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා හඳුන්වාදෙනු බෙහෙ ක්‍රියාවන් ද පාලන ක්‍රියාවලින් ලෙස හඳුනාගත යුතුය. ආයතනයක

කළමනාකාරීන්ට මට්ටමේ පහළම ස්ථීරය දක්වා සෑම නෙකුත් ම සිදුවන සෑම කාර්යයක් ම පාලන ක්‍රියාවකට ලක් කළ යුතුය. බලය දීම, අනුමත කිරීම, සහතික කිරීම, සැයැලිම, කාර්යය සාධනය විමුදුමට ලක් කිරීම, වත්කම්වල ආරක්ෂාව, වංචාවන් හා පැයුත් පරිහරණයන් වැළැක්වීම සඳහා උච්ච පරිදි කාර්යයන් වෙන් කර තැබීම සහ ඒ සම්බන්ධ විගණක මගකීම නිලධාරීන් වෙත නිසි පරිදි පැවරීම යන සියලු ක්‍රියාවන් පාලන ක්‍රියාවන්ට අයන්වේ.

අභ්‍යන්තර විගණක ඒකකවල කාර්යනාරය

දෙපාර්තමේන්තුවක මුදල් ගණුදෙනු සම්බන්ධයෙන් අභ්‍යන්තර විගණක ඒකකයෙහි කාර්යයන් පහත පරිදි වේ.

- ↳ වෘත්‍යා හා වංචා වැළැක්වීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තු තුළ ක්‍රියන්මක වන අභ්‍යන්තර සොළුදි හා පාලන කුමය සාලැස්ම අතින් මෙන්ම තනත් ක්‍රියාකාරීන්ටය අතින් කාර්යක දැයි සොයා බැලීම.
- ↳ ගිණුම හා වෙනත් වාර්තාවල විශ්වාසයනියනාවය නිශ්චිත කිරීම හා යොදාගෙන ඇති ගිණුම්කරණ පිළිවෙත මගින් නිවෘති මුදල ප්‍රකාශනයන් පිළියෙළ කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තොට්තුරු සැපයේ දැයි සොයා බැලීම.
- ↳ කාර්ය මණ්ඩලයට පවරා දී ඇති වගකීම ඉටු කිරීමෙන්ල ඔවුන්ගේ කාර්ය සාධනයෙහි ගුණාත්මකහාව ඇගයීම.
- ↳ දෙපාර්තමේන්තුවේ වත්කම් සියලුම ආකාරයේ අලාහ හානිවලින් කොතරම් දුරට ආරක්ෂා කර ඇත්දැයි සොයා බැලීම.
- ↳ රුපයේ ආයතන සංග්‍රහය, රුපයේ මුදල් රේගලයි සහ රාජ්‍ය පරිපාලන විෂය හාර අමාත්‍යාංශය විසින් හා හාන්ඩ්ගාරය විසින් වරින් වර් නිශ්චිත කර ඇති වෙනත් පරිපුරුක උපදෙස් ද පිළිපිළිනු ලැබේදැයි සොයා බැලීම.
- ↳ නාස්කාර්ය, නිස්කාර්ය දාරනාව සහ පමණ ඉක්මවා කෙරෙන වියදම් වැළැක්වීමට මෙන් ම ආවර්ණය කර ගැනීමට තොරා ගෙනු බෙහෙ අභ්‍යන්තර පාලන කුමයක් සාර්ථකයන්ටය සොයා බැලීම. දෙපාර්තමේන්තුවේ ගිණුම පරිපාරිය හා කිසියම් මුදල් වැය වීමකට තුළ දෙන එකී මෙහෙයුම් පරක්ෂා කිරීම, දෙපාර්තමේන්තුවේ දේපළ හා වත්කම් ආරක්ෂාකාර ලෙස අර්ථිරිමසයේමන් යුතුව විධිමන් ලෙස පරිහරණය කරන්නේදැයි සොයා බැලීම යනාදිය අභ්‍යන්තර විගණක ඒකකවල කාර්යනාරය ඇතුළන් වේ.

କଷେତ୍ର ରୁକ୍ଷକାର ଟେଲିଭି ଵିକଳ୍ପିମ କଣ୍ଠକା ଭ୍ରମ୍ଭଦ କଲାମିରନ୍ୟ—

කේ. එච්. ඩීප්ති කමුර

1. රටේ නිෂ්පාදනයට දායක විමෙන් එම රටේ සංවර්ධන කටයුතු සඳහා සැපු ලෙසම දායක වේ.
 2. පොදුගලික අංශයට පහසුකම් සපයන්නා වශයෙන් ත්‍රියා කිරීමෙන් සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේ පහසුකාර්යෙකු ලෙසින් පෙනී සිටිම්.

සිසිම රෑක තම සංවර්ධන අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ දායකත්වයේ ස්වර්පය හා ප්‍රමාණාත්මක බව, එම රටේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය අනුව වෙනස්වන අතර, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2016 වර්ෂයේ දී පවත්වන ලද 'රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය පිළිබඳ සංගත්ත්‍ය' අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ඉම බලකායෙන් 15.5% ක් (මුළු ජාත්‍යන්තරයෙන් 5.5% කි) රාජ්‍ය සේවයේ නියුතුවන්හෝ වෙති. රාජ්‍ය සේවකයින්ගේ සාලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් ක්ෂේත්‍ර කටයුතු හා සම්බන්ධවන්නාගේ වහන අතර සැලසුම් කරන ලද දිසුල වැඩිසහන්හා ව්‍යාපාතිවල එලඟීනාවය රැඳා පවතින්නේ ක්ෂේත්‍රයේදී අත්පත් කරගන්නා සාර්ථකත්වය මතය. බැව් මට්ටමේදී අසාර්ථක වහන ව්‍යාපාති නිසා, රටේ සංවර්ධන අරමුණුවලට ඇති කරන්නේ අනිතකර බලපෑමකි. ඒ අනුව රාජ්‍ය සේවයේ දී ක්ෂේත්‍ර රාජකාරී කටයුතුවල පවතින වැදගත්කම කොතරම්දාය පැහැදිලිව අවබෝධ කරන හැක.

ଏହାରେ ଅଂଶକ ଲେଖିବା ପୋଣ୍ଡଗଳିକ ଅଂଶକ ହେବା ଲେଖିବା, ତମନ୍ତିର ବିଦିତ କ୍ଷିଯାତିମଳକ କରନ ଲିଖାଯାଇଥିଲା କ୍ଷାର୍ପିକନ୍ତେବୟ ରଧୁ ଆପଣିନୁହେଁ କେଂତେବୁଦେଁ ଦୀ ଅନେପରି କରଗଲେବୁ ପ୍ରତିରିଲିପିଲାଲ ପ୍ରମାଣୀତମଳକ ହା ରୁଣ୍ୟାତିମଳକ ତାରିଖରେବୟ ମନ୍ୟ. ଡ୍ରୁବ୍‌ରୁଦ୍ଧିଯେଟି ଚାଲାଙ୍ଗୁମି କରନ ଲଦୁ ଲାକିପାଇଲାହାକରି / ଲିଖାଯାଇଯାଇଥିଲା ଅଭ୍ୟାସ ଲିଖିବା ବୁଝିଲେବୁ ବୁଝିଲେବୁ ରୁଦ୍ଧିରିମେଦ୍ଦି କେଂତେବୁଦେଁ ରୁଦ୍ଧିକାର କରିଛିବାଲା ନିଯାରେଲେନ କେଂତେବୁ ନିଲବାରିନେବେ ଲିଖିବା ଗୋଲାଲାଲାଲ ଭ୍ରମନ୍ତିପାଇଲାମର କିମ୍ବିଲେମ ଜୀବିତରେକିବ୍ୟ. ଶିମ ଗୋଲା ଜାଦୁହା କିମ୍ବାକ୍ସିମ ବୁ ଲିଖିଲାମି ନିକି ପରିଦ୍ଵି କ୍ଷିଯାତିମଳକ ହୋଇଥିଲୁହୋନ୍ତି ଶିଯ ଲାକିପାଇଲାହେତେ / ଲିଖାଯାଇଯାଇଯେ ଅଫେକ୍ଷିତ ଅର୍ଥମୁଣ୍ଡଲାଲ କ୍ଷାର୍ପିକନ୍ତେବୟର ବେଶେବିତେ ବିଲପଚମ କରନ୍ତି ଆତ. ଶିଯ ଚାର୍ବିପଦ ଆର୍ପିକିବ ଆରମନ୍ତିଲାଲାଲ ଜୀବିତକର ଲେବ ବିଲପଚମ କରନ ଆତ.

ගටලුවක් යනුවෙන් අදහස් වන්නේ කිසියම් ක්‍රියාවලියක් ප්‍රයෝග කිරීමෙන් පෙන්වනු ලබයි.

පළතින තත්ත්වය අනර වෙනයයි. ගැටලුවක ඇති විශේෂතත්වය වන්නේ ත්වරණය වෙමි ලක්ෂණයයි. එහම, එක් ගැටලුවක් දිග කාලයක් ත්‍රියාන්තකවීම නිසා ගැටලුවේ තීව්‍යතාවය ඉහළ යාමත්, ගැටලුව විසින් නව ගැටලු ප්‍රහාරය කිරීමත් නිසා ගැටලුව ඉහා සංකීර්ණ වීමක් සිදුවය භාවිතයි. එම නිසා කිසියම් ගැටලුවක් පැහැ නැගුණු සැතින් ඒ සඳහා සූදුසූ විසඳුම් හඳුනාගෙන ත්‍රියාන්තක කිරීමත් මෙම තත්ත්වය ප්‍රතිශාඛ කළ දහනවේ.

කිසියම වැඩිසුවනක් / ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රේත්තුයේ දී ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී පැන නගින ගැටලු දෙයාකාර වේ.

1. වැඩසටහන්/ ව්‍යාපෘතියේ ස්වභාවය අනුව
ව්‍යාපෘතිය විසින්ම මත් කරන ගැටුම

මෙවතින ගැටළු හින්හේ ව්‍යුපාතියක පවතින අතර, ව්‍යුපාතියක් තවත් ව්‍යුපාති සමග අගෙස්හාස වශයෙන් ක්‍රියාකාරීවීම නිසා මත්තවන ගැටළු මෙහිදී ප්‍රධාන වේ. කිසියම් ව්‍යුපාති ක්‍රියාවලයක් හෝ නිලධාරියෙකුගේ රාජකාරී කරුණුහාක් කිසිම වෛටක ස්වායන්න වූ කාර්යයක් නොවේ. එය සෑම වෛටකම තවත් පුද්ගලයෙකු හෝ පුද්ගල ක්ත්සායමක්ගේ ක්‍රියාවන් හා සහස්‍රිතව වේ. මේ නිසා පුර්වයෙන් සැබුයුම් කරන ලද කාර්යයන් යම් යම් උපකළුපන මත පුද්නම්ව සැබුයුම් කරනු ලබයි. ප්‍රායෝගික අවස්ථාවේ දී මෙම උපකළුපනය බිඳවැටීම නිසා අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටුකර ගැනීමේ දී මත්තවන ගැටළු මේ යටතේ වුගුහ කළ හැකිය. උදාහරණ වශයෙන් කිසියම් සම්ක්ෂණය දී හෝ සංග්‍රහයකදී අපේක්ෂිත ප්‍රතිච්‍රියා සංඛ්‍යාව අවම විය හැකිය. මේ නිසා සම්ක්ෂණය හෝ සංග්‍රහය මගින් අප විසින් අපේක්ෂා කරන නිරවද්‍යතාවයේ ප්‍රමාණයට බලපෑම් ඇතිවිය හැකිය. එවත් විටක අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිච්‍රියා සංඛ්‍යාව මෙහිදී ඉහළ මට්ටමක උදාව ගැනීමට සුදුසු වියැම් බවුගත යුතුවේ.

02. විද්‍යාත්මක තොරතුරු / ව්‍යාපෘතිවල කළමනාකරණ දුර්වලතා නිසා පැහැනීමේ ගැටලු

වසාපැනියක සංස්කෘතිකරණය, සංවිධානකරණය, නායකත්වය හා සහ්තිවේදනය, පාලනය වැනි කළමනාකරණ දුර්වලතා නිසා ද රාජකාරී කටයුතු ඉටු කිරීමේදී බ්‍රම මෙටිමේ ගැටු පැහැනාගිය හැකිය. මෙයට අමතරව නිලධාරීන්ගේ කාර්යක්ෂමතාවය පිළිබඳ ගැටු, ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාදවීම, ස්වභාවික උපදාව හඳුනී තත්ත්වයන් උදෑගත්වීම ආදි විවිධ ගැටු මේ යටතේ දැක්වය හැකිය.

විශ්වලේත්තායේ පහසුව පිතිය වක්‍රාපිතයක් මගින් පැහැ නැතින ගැටුල දෙයාකාරකීන් වෙන් කර දැක්වුවද බොහෝ විට ප්‍රායෝගික තලයේදී මෙම සියලු ගැටුල අනෙක්හා වශයෙන් එකිනෙක නා බැඳී පවතිම්ත් ත්‍රියාච්මක වෙනු දැකිය ලැබේ.

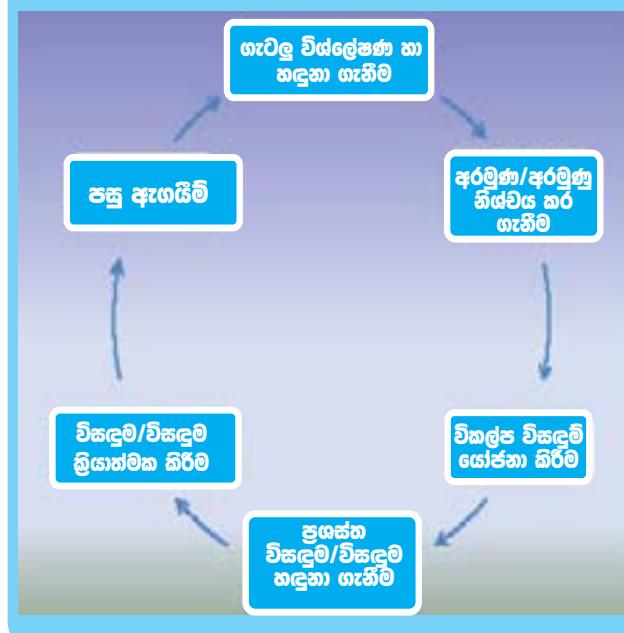
එම නිසා කිසියම් ගැටුවකට විසඳුම් යෝජනා කිරීමේදී පළමුවෙන් කෙළඹු වහන්ගේ ගැටුව ඉතා මොඳින් විශේෂ්‍යතාය කරගැනීමෙන් ගැටුවේ ස්වභාවය පිළිබඳ ප්‍රහැදිලි අවබෝධයක් බව ගැනීමයි. ගැටුවකට විසඳුම් යෝජනා කිරීමේදී අවධානය යොමු කළ යුතු වැදගත්ම හා සංකීර්ණතම කාර්යය මෙයයි. එයේ වුවත් එය අපහසු හෝ කළ තොහැනි කාර්යයක් තොවේ. මන්ද මතුවන විනෑම ගැටුවක් සමගම එහි පිටුපස සැගවුතු විසඳුම් රාජියක්ද නිබෙන බැවිනි. මෙම විසඳුම් ඇත්තේ එකිනෙක හා බැඳී, පාටලි ඇති ගැටුව අතර සැගවිගෙනයි. අවුරුදු වූ තුළ පත්වුවක තුළ එකිනෙක වෙති පාටලි ඇත්තේ යමියේද ගැටුවද ඒ ආකාරයෙන්ම වෙනත් ගැටුව හා බැඳී පවති. ඉතා සිරුවෙන් තුළ පත්වුවේ පාටලුම ඉවත් කරනුවාත් සමගම අපර අවශ්‍ය ආකාරයට තුළ පත්වු ස්වයාක්‍රීයවම සැකසෙනවාක් මෙන්ම ගැටුවක පාටලුම් ස්වභාවය හඳුනාගන්නවාත් සමගම විසඳුම් ද මතු කරගත හැකිය.

කිසියම් ගැටුවක් හඳුනාගැනීමේ මූලක පියවර කිහිපයකි

1. ගැටුව විශේෂ්‍යතාය කිරීම සහ හඳුනාගැනීම.
2. අරමුණ / අරමුණු නිශ්චය කරගැනීම.
3. විකල්ප විසඳුම් යෝජනා කිරීම.
4. ප්‍රයෝග විසඳුම් / විසඳුම් හඳුනාගැනීම.
5. විසඳුම් / විසඳුම් හඳුනාගැනීම.
6. ඇගයීම.

ර්සප සටහන 01

ගැටුව ව්‍යුහය / විසඳුම් ව්‍යුහය

සම ගැටුවක් තුළම විසඳුම් රාජියක්ද, සම විසඳුම් යෝජනා කියාවලියකම ගැටුව රාජියක් ද සැගව පවතින නිසා, ගැටුව සඳහා විසඳුම් සෙවීමේ කියාවලිය ව්‍යුහ ප්‍රවාහයක් ලෙසින් කියාත්මක වේ. ර්සප සටහන 01 බලන්න. එම නිසා මෙම කියාවලිය ගැටුව ව්‍යුහය ගෙවීම් විසඳුම් ව්‍යුහය ලෙසින්ද තැදින්වීය හැකිය.

එනෑම ගැටුවක් සඳහා ඉදිරිපත් වූ ප්‍රයෝග විසඳුම් යෝජනාව කියාත්මක කිරීමෙන් පසුව සිදු කරනු බඟන පසු ඇගයීමේ දී හැවතන් ගැටුව හඳුනා ගැනීමක් සිදු කරනු බඟයි.

ඒ අනුව එම ගැටුව සඳහා ඉහත පියවර අනුගමනය කිරීමෙන් හැවත හැවතන් විසඳුම් හා ගැටුව මතුකර ගැනීමෙන් වඩාත් සංවිධානිය අවස්ථාවන් උදාහරණ හැකිවනු ඇත. ගැටුව විසඳුම් ඉහත සඳහාත් කරන ලද පියවර අනුගමනය කිරීමේ දී, ගැටුවේ ස්වභාවය අනුව රාජිය අංශයට මෙන්ම පොදුගලික අංශයට ද විවිධ සංරෝධිකයන්ට මුහුණා දීමට සිදුවේ. සමකාලීන රාජිය ප්‍රතිපත්ති, සංවිධාන හා පරිපාලන ව්‍යුහයේ ස්වභාවය, විවිධ කළමනාකරණ මිටිට්ම හා බලනල සීමා, මූල්‍ය හත්ත්වය අදි සංරෝධික රාජියකට විසඳුම් යෝජනා කරන්නාට මුහුණා දීමට සිදුවනු ඇත. එම නිසා ප්‍රාව්‍යයන් එම සංරෝධිකයන් පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් ගැටුව විසඳුම් පියවර අරමුහ කිරීමෙන් ප්‍රයෝග සංඛ්‍යාතියකට ලාභ විය හැකිය. උදාහරණ විසඳුම් යෝජනාව විවිධ ස්වභාවයාකරණ මිටිට්ම සිරින අයයක්ද, විසඳුම් කියාත්මක කිරීමේ බලනල හා අනෙකුත් පහසුකම් නමන් සභාවේද යෙන්හ මොඳින් විමසා බැවුරු යුතුය. මේ සඳහා ගැනීම විශේෂ්‍යතාය (SWOT analysis) හාවත කිරීමෙන් තමන් සභාව පවතින අන්තර්ගත ගැනීන්, දුර්වලතා හා බාහිර අවස්ථා, තත්ත්ව මොනවාද යන්න විමසා බැවුරු යුතිය.

පැරැන්නේන් විසින් “දැනගෙන ගියෙන් කන්ගම තොදුන ගියෙන් අනර්මග” යැයි කිවේ කිසියම් කියාවක් සිදු කිරීමට පෙර ඒ පිළිබඳ තොරතුරු විනින් සභාවේද යෙන්හ මොඳින් විමසා බැවුරු යුතුය. මේ සඳහා ගැනීම විශේෂ්‍යතාය (SWOT analysis) හාවත කිරීමෙන් තමන් සභාව පවතින අන්තර්ගත ගැනීන්, දුර්වලතා හා බාහිර අවස්ථා, තත්ත්ව මොනවාද යන්න විමසා බැවුරු යුතිය.

බුද්ධී කළමනිය (Brain Storming) පිළිබඳව මුල්වරට අදහස් දක්වා ඇත්තේ, ඇලෙක්ට් මියින් 1930 දැකගැසේදී, තනි තනි පුද්ගලයින් විසින් ඉදිරිපත් කරන අදහස්වලට වඩා සමුහ අදහස් වඩාත් ඇත්තේ නිර්මාණයිලි බව තමන් හියාලි සිට් වෙළඳ දැන්වීම් ක්ෂේත්‍රයේ ද අන්වේද තිබුණි. ඒ අනුව ඔහු විසින් වඩාත් නිර්මාණයිලි අදහස් බව ගැනීම සඳහා කන්ඩායම් ක්ෂේත්‍රය හාවතය ගැනීම සුදුසු බවට අදහස් දැක්වීය.

බුද්ධී කළමනිය (Brain Storming) යනු, ගැටුවක් සම්බන්ධයෙන් විවිධ අදහස් තුළින් ප්‍රයෝග සුදුවූත්, නිර්මාණයිලිවූත්, විසඳුම් බව ගැනීම සඳහා, එකිනෙක් සහ සඳහා ගැනීමෙන් විසින් හියාලි සිට් වෙළඳ දැන්වීම් ක්ෂේත්‍රයේ ද අන්වේද තිබුණි. ඒ අනුව ඔහු විසින් වඩාත් නිර්මාණයිලි අදහස් ඇත්තේ බැවුරු යුතුය. (http://www.businessdictionary.com) ප්‍රවීණයන්ද ඇතුළුව මෙම කන්ඩායම් බොහෝ සැබුලුම් කරමින් ප්‍රවීණයන්ද ඇතුළුව මෙම කන්ඩායම් බොහෝ විට පුද්ගලයින් 12-15 ත් අනර් සංඛ්‍යාතියාන් සමග්ධීවීන වේ.

බොහෝ විට කණ්ඩායම සඳහා පහසුකාරකයෙකු වෙශීන් ක්‍රියාකාරන ප්‍රවේතා නායකයෙකු සිටිය. ඔහු විසින් කණ්ඩායම මෙහෙයුම් කරන බවයි. ගැටුව විශේෂුල්පතාය හා විසඳුම් යෝජනා සඳහා බුද්ධි කළම්බනය භාවිතයෙදී තාක්ෂණික ක්‍රම කිහිපයක් භාවිත කරන දැකිය හැකිය.

1. නාමික කණ්ඩායම් කුමය (Nominal Group Technique)

මෙහිදී කණ්ඩායම් සාමාජිකයින් තම අදහස් දැක්වීම රහස්‍යගතව හෝ තීර්ණාමිකව සිදු කරන අතර, කණ්ඩායම් නායකයා විසින් එම අදහස් පිළිබඳව පසුව කණ්ඩායම දැනුවත් කර, සාමාජිකයින්ගේ මත විමසුමක් කරන බවයි. ඒ අනුව ප්‍රශ්නයේ විසඳුමට එළඹීයි.

2. අතින් අත යැවීමේ කුමය / සමර්ථ්‍යීමේ කුමය (Group Passing Technique)

මෙම කුමයේදී ගැටුව සම්බන්ධයෙන් එක් එක් සාමාජිකයා තමන්ගේ අදහස කොළ කැබැල්ලක ලිය, එය කණ්ඩායමේ වෙනත් සාමාජිකයෙකුට දෙනු ලැබේ. එම සාමාජිකයා විසින් තමන්ගේ අදහස බවාගත් කොළ කැබැල්ලේ ලිය දැක්වයි. මේ ආකාරයට සියලු සාමාජිකයින් තමන් විසින් මූල්‍යවත ලියන දෙන අදහස් සහිත කොළ කැබැල්ල සියනට පත්වන තුරුම තුවමාරුව සිදු කරන බවයි. (මේ සඳහා ගැටුව විස්තර කරන දෙන තුළු පොතක, තුවමාරුව සිදුවිය යුතු පුද්ගලියෙන් තාමලේඛනය සඳහන් කර සියලු දෙනාගේ අදහස් ලිය දැක්වීම සඳහා බෙදා හැරිමද කළ හැකිය.)

3. කණ්ඩායම් අදහස් සිතියමිකරණය (Team Idea Mapping Technique)

මෙහිදී සිදු කරන්නේ හොඳුන් අදාළ දැක්වන දෙන ගැටුවක් සම්බන්ධයෙන් කණ්ඩායමේ සියලුම සාමාජිකයින්ගේ අදහස් මත්‍යකර ගැනීමයි. කිසිදු අදහසක් මුළු අවස්ථාවේදී ප්‍රතික්ෂේප නොකරන අතර, සියලු අදහස් බව ගැනීමෙන් පසුව, එම අදහස්වල ද්‍රීඩ් ගෙන්නය විම ඉවත්කොට ලැයිස්තුගත කරයි. ඉන්පසුව ප්‍රශ්නය විසඳුම තෝරා ගනු ලැබේ. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Brainstorming#origin>)

බුද්ධි කළම්බන සැකියක් සාර්ථක විමට බිජාන කරනු වශයෙන්,

- ↳ නිනිරිච්චවලට අනුකූලව කටයුතු කිරීම,
- ↳ සම කොහොකුගේම අදහස් කෙරෙන අවධානය යොමු කිරීම,
- ↳ තනි භා කණ්ඩායම් ප්‍රවේශය අනුගමනය කිරීම,
- ↳ විවේකගිලුව සිනිමට අවශ්‍ය ඉඩකිඩි සැපයීම,
- ↳ කළබල භාවීම,
- ↳ අඛණ්ඩ අවධානය ආදි කටයුතු දැක්වය හැකිය.

මෙහිදී ඉතා වැදගත්ම කාර්යය වන්නේ කණ්ඩායම් පහසුකාරකයා විසින් කණ්ඩායමේ සියලුම සාමාජිකයින්ට තීර්මානාක්ල නව්‍ය අදහස් මත කර ගැනීමට අවශ්‍ය කරන පරිසරයක් තීර්මානාය කර දීමයි.

ගැටුවක් විශේෂුල්පතායේ හා විසඳුම් යෝජනා කිරීමේ දී බුද්ධි කළම්බන සැකියක් පැවැත්වීමේ පියවර පහත පරිදි පෙළ ගැස්වය හැකිය.

1. ක්‍රියාවලිය විස්තර කිරීම

අයිතිම් පහසුකම් සපයයිනා විසින් ක්‍රියාවලිය හා මාර්ගෝපදේශ පැහැදිලිව දැක්වය යුතුය.

2. අදහස් එකතු කිරීම

සියලු අදහස් බව ගත යුතුය. ඒවා ලැයිස්තුගත කළ යුතු අතර, ඩිජිතල් මත හෝ කළ ලැල්ක සටහන් ලෙස ලිවිය හැකිය. මේ අවස්ථාවේ දී අදහස් විවේචනයට භාජනය නොකළ යුතුය.

3. අදහස් පිළිවෙළින් දැක්වීම

සමාන අදහස් එක් කාණ්ඩායකට ගොනු වන පරිදි අදහස් වෙන් කර දැක්වීම් කළ හැකිය. අදාළ නොවන අදහස්/ යෝජනා හා එක් සමාන අදහස්/ යෝජනා අවශ්‍ය පරිදි ඉවත් කිරීම.

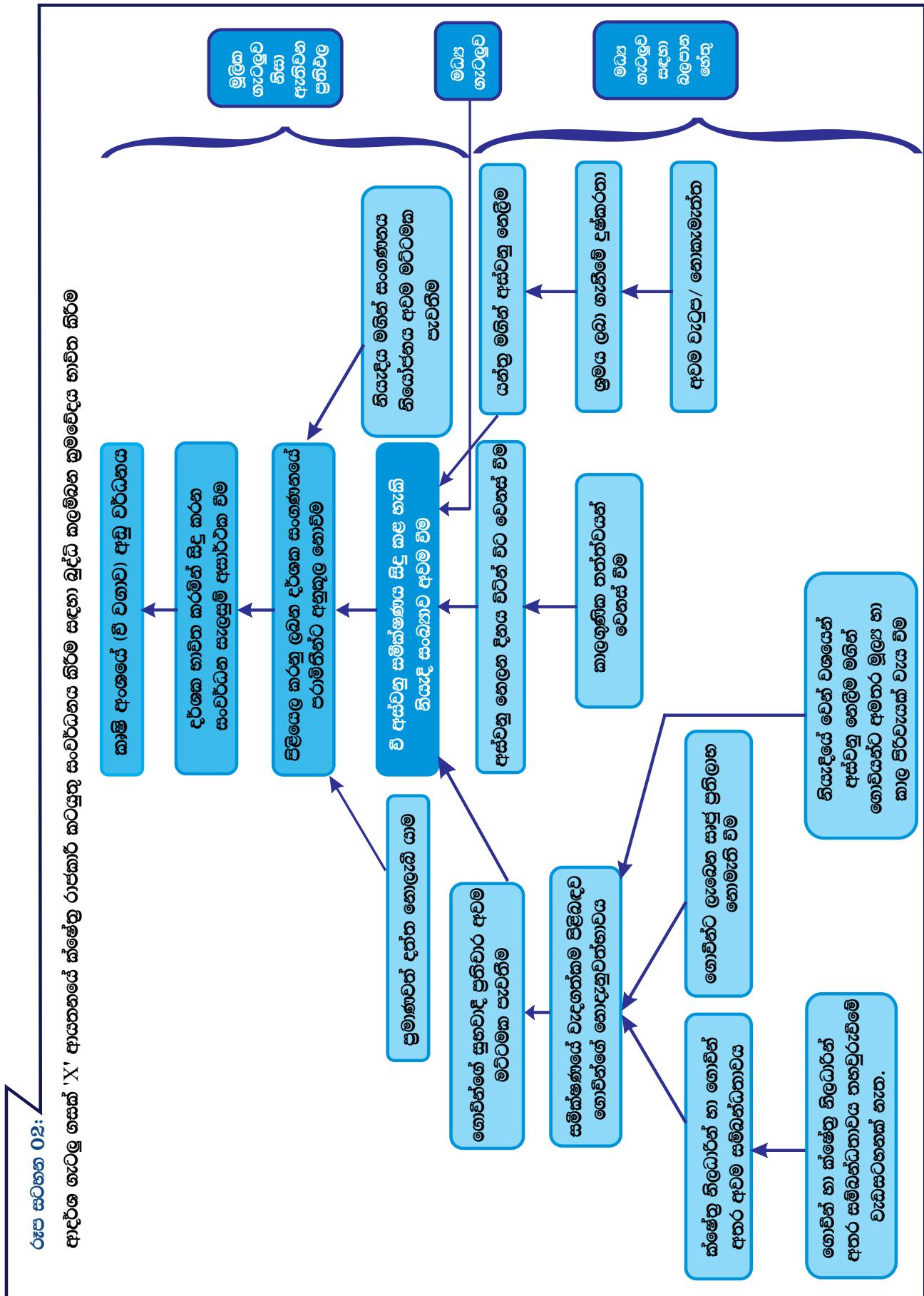
4. අදහස්/ යෝජනා කණ්ඩායම් සාකච්ඡා තුළින් ප්‍රමුඛතාගතකරණය කිරීම

ප්‍රමුඛතා ලැයිස්තුවේ ඉහළම අදහස්/ යෝජනා කිහිපයක් සාකච්ඡාවට භාජනය කිරීම හා එම අදහස්/ යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් අඳවිය හැකි ප්‍රතිච්ච හඳුනාගැනීම හා නැවත ප්‍රමුඛතාගතකරණයක් අවශ්‍යතාවම එය සිදු කිරීම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ගෙන්නාවය විසින් යුතු අදහස් හා යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම.

ඉහළ කළමනාකාරීවයට දැන්වය යුතු අදහස්/ යෝජනා නිකී නම් ඒ අනුව කටයුතු කිරීම සහ අදාළ වන පරිදි ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.

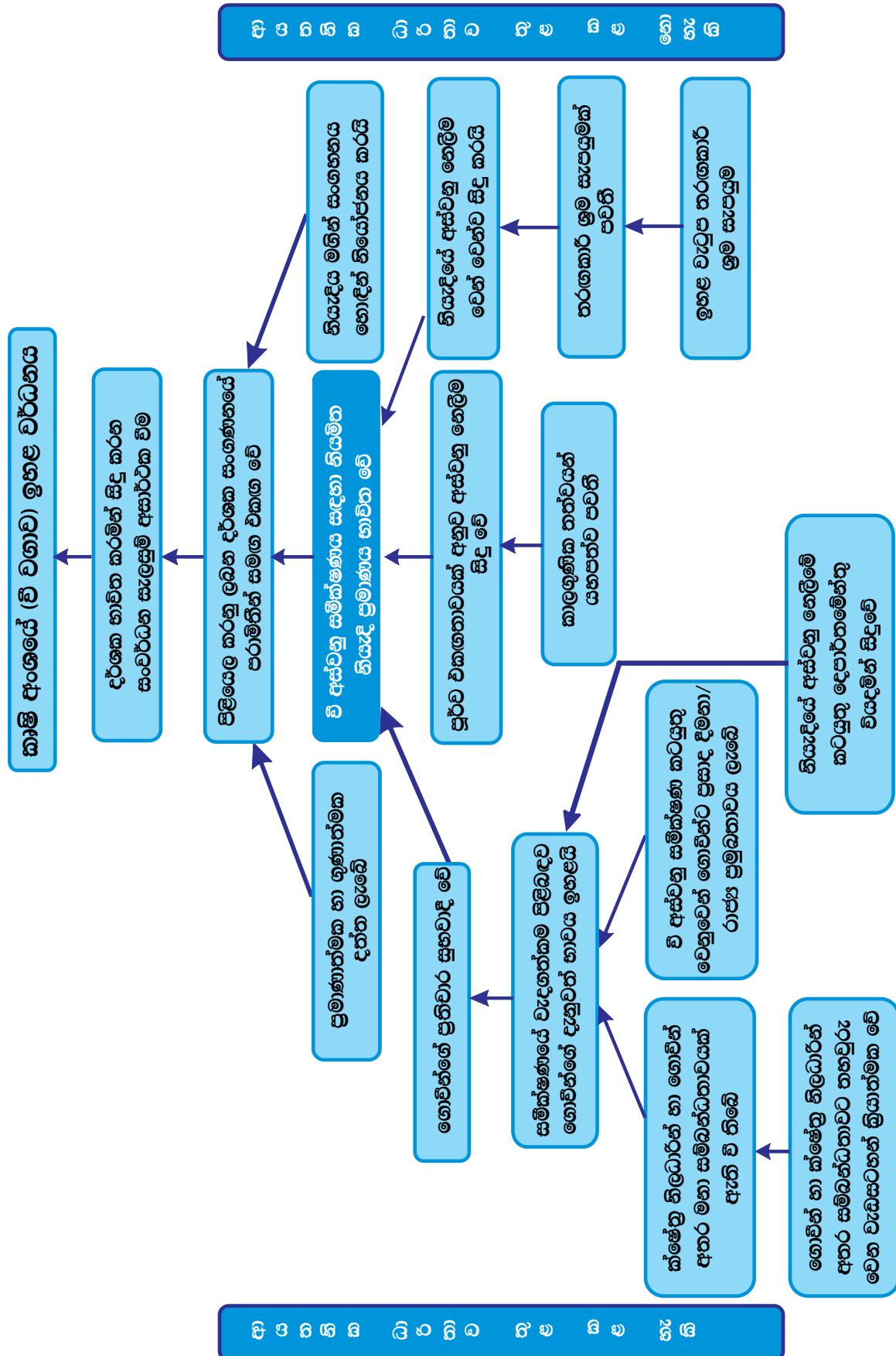
ඉහළ සඳහන් පියවර ගැටුවක් විශේෂුල්පතාය කර විසඳුම් යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමේදී පොදුවේ අනුගමනය කළ හැකි පියවරයන් වේ. මෙහිදී ගැටුව ගස හා අරමුණු ගස (විසඳුම් ගස) නිර්මාණය කර ගැනීමෙන් මෙම කාර්යය වඩා පැහැදිලි වනු ඇත. (ජප සටහන 2 හා 3: ආදාළ ගැටුව ගස හා අරමුණු ගස බලන්න.)

බුද්ධි කළම්බන කුමවේදුයේ පවතින සුවිශ්චේත්වය වන්නේ එය ගැටුව විසඳුමට මෙන්ම විවිධ ක්‍රියාකාරකම හා වෙනත් සංවර්ධන විභවනාවන් හඳුනා ගැනීම සඳහාද භාවිත කිරීමේ හැකියාවක් පැවතිමයි. ඒ අනුව ගැටුව විසඳුම් පියවර ඉහත සඳහන් කරන දෙන එක් එක් පියවර සඳහා කණ්ඩායම් සාකච්ඡා ඇපුරින් පුද්ගල රාන්ත්රියක් කරා උගාවීමට මෙමගින් හැකියාව ලැබේ. බුද්ධි කළම්බන කුමවේදුය ඔස්සේ ඉහත සඳහන් කරන දෙන පියවර කළේන් උගාවීම් විසින් පැහැදිලි කරන ගැනීමෙන් මෙය වඩා පැහැදිලි විසින් ශ්‍රී ලංකා වැවේ රුපයේ "X" නමැති කළේන් ආයතනය සැලකිල්ලට ගෙන්නා අතර, වන්මෙන් පරිපාලන ව්‍යුහයේ භූගෝලීය ව්‍යාප්තිය මත පදනම්ව පැහැදිලි කිරීම කරනු ලැබේ.

ରୂପରେ କ୍ଷେତ୍ରମାନ ୦୩:

ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଏହାରେ ଆମେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

ତେଣୁ ଲାଗୁଥିଲେ ପରିପ୍ରକାଶନ ବିଳ ପ୍ରଦେଶରେ ଭୁଗୋଳିକ ବିଷୟରେ ଅଧିକାରୀ
ପରିପ୍ରକାଶନ, ଦୈନିକରେଖାକୁ ପ୍ରାଦେଶିକ ଲେଖକମି କୋରିଦ୍ୟଙ୍କ ହା ଗ୍ରାମ ନିଲବାରୀ
କୋରିଦ୍ୟଙ୍କ ଲେଖକଙ୍କ ବେଳେ ନିର୍ଭବ ହେବାକୁ ପରିପ୍ରକାଶନ କରିବାରେବେ
ବିଳନର ହା ବିଜ୍ଞାନିକ ଦ ମେମ ପରିପ୍ରକାଶନ ବିଳ ପ୍ରଦେଶ ଅନୁଵାନ ବିଷୟରେ
ଯାଏମିଲାନ୍ କାମାଳବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲକ୍ଷ୍ମଣାଙ୍କାରୀ ବୋଲେବେ ଠାର୍ଜନ
ଆଦିନାଙ୍କ ଭୂର୍ବ୍ଲେଣ୍ଡର୍ ଜାଗର୍ଣ୍ଣ କରନ ଦିନ ମଦିଃଗତ ବେଚିବାରିହଙ୍କ
ହା ବିଷୟରେ ବିଦ୍ୟାରେମ୍ବଳ କିମ୍ବାମେହି ଶେ ହା ଜାମିନରେବ ବିଳନର ହା
ବିଜ୍ଞାନିକ ଉତ୍ତର ଦ୍ୱାରା ଲାଭ ଭୁଗୋଳିକ ବିଷୟରେ ଅନୁଵାନ ଦିଲ କରିଛି.
ପରିପ୍ରକାଶନ ବିଳ ପ୍ରଦେଶ ବିଜ୍ଞାନିକ ପାଇଁରେତେ ବିଳନର ହା ବିଜ୍ଞାନିକ ଦ
ଉତ୍ତର ମରିରିଲକ ରଥୀ ପାଇଁତି. ଶେ ଅନୁଵାନ ଆଦିନାଙ୍କାରୀ ବିଷୟରେ
କରନ୍ତିନା ବେଳିନ୍ଦିନ, ତମା ଦିରିନ୍ଦୁରେ କୁଣ୍ଡଳ ମରିରିଲେ ବିଳନର ହା ବିଜ୍ଞାନିକ
ଦୂରତ୍ବ କଲାମତୁକରନ୍ତି / ପରିପ୍ରକାଶନ ମରିରିଲକରୁଣି ମୁଲିକରିତମ ଅବବେଦି
କରନ୍ତିନା ଭୂର୍ବ୍ଲେଣ୍ଡର୍. ଉତ୍ତର ପାଇଁଲୁ ଜାଗର୍ଣ୍ଣ ହାଲନାଗେତିମ ଜାମିନକିମି କୋଯା
ଯାମେ କିମ୍ବାଲିଯ ଅର୍ଥମିଳ କିମି ହାଜାଇଯ.

කළුපිත උදාහරණයේදී "x" නමැති ආයතනය දිස්ත්‍රික් පරිපාලන කටයුතුවල නියැලෙන, පහළ මට්ටමේ කළමනාකරණ නිර්ණ ගෙන්නා ආයතනයක් ලෙසින් සලකා අපගේ කළුපිතය පැහැදිලි කරමු. මෙහිදී "x" නමැති ආයතන ප්‍රධානියාට ඉහළින් නින්ද ගෙන්නා ඉහළ කළමනාකාරීන්ටයේ (ආයතන ප්‍රධානිය) සහ පහළ කළමනාකාරීන්ටයේ (දිස්ත්‍රික් ප්‍රධානිය) නින්ද නිර්ණ ක්‍රියාත්මක කරන නිලධාරීන් පිරිසක් ද ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස මට්ටම්න් ක්‍රේඩ්තු රාජකාරී කටයුතුවල නියැලෙම්න් සිරින්වායැයි උපක්ල්පනය කරමු. ඒ අනුව ආයතන ප්‍රධානියාට හෝ දිස්ත්‍රික් ප්‍රධානියාට බුද්ධී කළම්බන තුම්වේදය ඔස්සේ දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස මට්ටම්න් ක්‍රේඩ්තු රාජකාරී කටයුතු සංවර්ධනය කිරීම සඳහා, එම දිස්ත්‍රික්කවල ක්‍රේඩ්තු රාජකාරී කටයුතු ඉටු කිරීමේදී ඇත්තෙන ගැටුවෙන් විස්තුම් සෙවීම සඳහා බුද්ධී කළම්බන තුම්වේදය භාවිත කිරීමේ භැංකියාව පවතී. මේ සඳහා ඉහත සඳහන් කරන ලද ඕනෑම තාක්ෂණික කුම්පයක් හෝ එම තාක්ෂණික කුම වල සංකලනයක් හෝ වෙනත් කුමයක් අනුගමනය කළ නැති අතර, එම තාක්ෂණික කුමය ආයතනයේ ස්වභාවය භා ක්‍රේඩ්තු රාජකාරීවල ස්වභාවය අනුව නිර්ණය කළ නැතිය.

මෙහිදි පවතින රාජකාර කටයුතුවලට බාධාවක් නොවන අයුරින් "X" ආයතනයේ දිස්ත්‍රික් ප්‍රධානියාට තම මාසික රෝස්ට්‍රො/රෝස්ට්‍රො ප්‍රයෝගනයට ගනිමන් පහත සඳහාන් පියවර අනුගමනය කර ක්නේතු රාජකාර කටයුතු සංව්‍යාධනය කිරීම සඳහා බුද්ධි කළමනා කුමවේදය භාවිතා කළ භැංකිය. ඒ අනුව ආයතන ප්‍රධානිය විසින් මුහුගේ දිස්ත්‍රික් කළමණාකරුවන්ට පහන පියවර

අනුගමනය කර්මීන් බුද්ධි කළමනා සැසියක් පවත්වා ක්ෂේත්‍ර රාජකාරී කටයුතු සංවර්ධනය කිරීම සඳහා විසඳුම් යෝජනා ලබා ගන්නා ලෙස දත්ත ලදී. ප්‍රශ්නය විසඳුම් තොරු ගන්නා ආකාරය සහ ගැටුලු ගසක් (රූපසටහන 02), අරමුණු ගසක් (රූපසටහන 03) ව්‍යුත්පන්න කරගන්නා ආකාරය පිළිබඳව උපදෙස් ද ඒ සමග ලබා දෙන ලදී.

- ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස මට්ටමන් ක්ෂේත්‍රයේ දී මුහුණ දෙන ගැටුව අභ්‍යාවත නිලධාරීන්ගේ ලිඛිතව ඉල්ලීම් කිරීම.
 - සියලුම නිලධාරීන්ගේ ගැටුව ඉදිරිපත් වූ පසුව ඉදිරි යෝජිත වාර්යකදී එම ගැටුව පිළිබඳව සියලුම නිලධාරීන් දැනුවත් කර, ඉක්මන් විසඳුම් අවශ්‍යවන ගැටුව පුරුමයෙන් සාකච්ඡා කළ හැකි පරිදි ගැටුව ලැයිස්තුව ප්‍රමුඛතාගතකරුණාය කිරීම.
 - ප්‍රමුඛතාගතකරුණාය කරන ලද ගැටුව ලැයිස්තුවේ ඉහළම තිබෙන ගැටුව හෝ ගැටුව කිහිපයක් සූදු පරිදි මුද්දී කළම්බනය මගින් විසඳුම් ලබ ගැනීමට හෝටාගැනීම.
 - හෝටාගෙන් ගැටුව කන්ඩායම් සාකච්ඡාව මගින් හොඳින් විශ්වේෂණය කර භාෂා ගැනීම සහ ගැටුව ගස නිර්මාණය කර ගැනීම. (රෘපසටහන 02 ආදර්ශ ගැටුව ගස බලන්න)
 - ගැටුව ගස නිර්මාණය කර ගැනීමෙන් පසුව අරමුණු භාෂාගෙන අරමුණු ගස නිර්මාණය කර ගැනීම. (රෘප සටහන 03 ආදර්ශ ගැටුව ගස බලන්න)
 - නිර්මාණය කරගේ අරමුණු ගස අනුව, ප්‍රශනයේ විසඳුම් කන්ඩායම් සාකච්ඡා මගින් හෝටා ගැනීම, මෙහිදී ගෙවා විශ්වේෂණය භාවිත කිරීමෙන් වඩාත් ප්‍රායෝගික වූ ප්‍රශනයේ විසඳුමක් යොළනා කළ හැකිය.
 - දිස්ත්‍රික් මට්ටමන් කියාත්මක කළ හැකි යොළනා කියාත්මක කිරීම සහ ඉහළ කළමනාකාරීත්වයට දැනුවේ යුතු යොළනා දැනුවීම සහ අවශ්‍ය අගෙනුත් කටයුතු සිදු කිරීම.

"x" ආයතන ප්‍රධානීය විසින් දිස්ත්‍රික් කළමනාකරුවන්ට ක්‍රේඩ්තා යාපනය සඳහා තුළු නිවැරදි තුළු මෙහෙයුම් සඳහා තුළු නිවැරදි තුළු මෙහෙයුම් සඳහා ප්‍රගත් විසඳුම් / විසඳුම් තොරු ගැටුම් විසඳුම් / විසඳුම් තොරු ගැටුම් විසඳුම් / විසඳුම්

ଗୈତ୍ରୀ ଗେ ନିରମାଣୀ କର ଗୈନୀମ କଣ୍ଠକୁ ଉପଦେଖେ

මාසික රැස්වීමට ප්‍රථම සියලුම ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන්ගේ ක්ෂේත්‍රයේදී මතුවන ගැටුම පිළිබඳව මෙහිට බ්‍රා ගන්න. එය ගැටුමෙහි මූලික ස්වර්ණපයන්ම, එහිම මාධ්‍ය ගැටුව (දුෂ්චිරියික ස්වර්ණපය හෝ මූලික ගැටුවට හේතු වන වෙනත් ගැටුම මෙම අවස්ථාවේ දී අවශ්‍ය නොවේ) පැවතිය යුතු අතර නති වාක්‍යයකින් බ්‍රා ගැනීම පසු කටයුතුවලදී පහසුවක් වනු ඇත. විසඳුම් අපේක්ෂා කරන ආකාරයන් හෝ විසඳුම් ආකාරයන් ගැටුම ඉදිරිපත් නොකළ යුතු බවට ඔවුන් දැනුවත් කරන්න.

 ක්‍රේඩිල් නිලධාරීන්ගෙන් බව ගේන්හා ගැටවු කාමති පරිදි සොයුනුවේ තුළේ දේශීලුණුවක් එවැන් තුරුන්නා

 පෙළගස්වා ගන්නා ලද ගැටුම මාසික රෝමේලේ සියලු ක්‍රේඩ් නීලධාරීන්ට දැන ගැනීමට සඳහා එදිනට සාකච්ඡා කළ යුතු ගැටුවෙහි ප්‍රමාණයෙන්ද සෙසු ගැටුව පසු රෝමේලේ විටුවලදී සාකච්ඡා කිරීම සඳහා ප්‍රමාණිත ගැනීමකරන කර, ප්‍රමාණිත ලැයිස්තුවක් සකස් කරන්න. (කාල වේලාව හා අවශ්‍යතාවය ඇතුළු අවශ්‍යතාවම් ගැටුව නිශ්චයක් ව්‍යුද සාකච්ඡා කළ නැයිය)

↳ ඉන්පසුව මූලික ගැටුවට හේතු වී තිබෙන තත්ත්වයන් ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් සමග සාකච්ඡා කරන්න. එම හේතුවලට බලපා තිබෙන තවත් හේතු ඇත්ත්ම එම හේතු ද සාකච්ඡා කරන්න. (කරුණාකර ආදාශ ගැටු ගස බලන්න.) ඉන්පසුව මූලික ගැටුවට නිසා ඇති වී තිබෙන / ඇති විය හැකි තත්ත්වයන්/ ප්‍රතිඵල ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් සමග සාකච්ඡා කරන්න. මූලික ගැටුවට බලපාන හේතු ද, ඒ නිසා ඇති වී තිබෙන / ඇතිවිය හැකි ප්‍රතිඵලද සඳහන් කරමින් ගැටු ගස නිර්මාණය කර ගන්න. (මෙය මෙටම තුනකට පමණ දැක්වීම ප්‍රමාණවත් වනු ඇත)

↳ ගැටු ගස නිර්මාණය කිරීමේදී, තෝරා ගන්නා ලද ගැටුවට මධ්‍ය ලක්ෂණ සේ පිහිටින පරිදි, ගැටුවට බලපාන හේතු (ද්විතීයික ගැටු) මූලික ගැටුවන්/ මධ්‍ය ලක්ෂණයන් පහළටින්, මූලික ගැටුව නිසා මතුවන ප්‍රතිඵල (මතුවට ගැටු) මූලික ගැටුවන්/ මධ්‍ය ලක්ෂණයන් ඉහළටින් සිටින සේ ගැටු ගස නිර්මාණය කර ගන්න. (කරුණාකර ආදාශ ගැටු ගස බලන්න. රැජ සටහන 02)

අරමුණු ගස නිර්මාණය කර ගැනීම් සඳහා උපදෙස්

ගැටු ගසේ පවතින සාක්ෂිමත් තත්ත්වයන් ධිහාන්මකව පරිවර්තනය කොට අරමුණු ගස නිර්මාණය කළ හැකිය. (කරුණාකර ආදාශ ගැටු ගස සහ අරමුණු ගස අධිසරනය කරන්න.)

අරමුණු ගස හාටින කරමින් ප්‍රශ්නීන් උපය මාර්ග / විසඳුම් තීරණය කරගන්නා ආකාරය

- ↳ අරමුණු ගසේ පහළම කොටස නිර්ක්ෂණය කරන්න. එහි සඳහන් වන්නේ මූලික ගැටුව සඳහා බලපාන ලද ක්ෂේත්‍ර හේතුන්ය. එහම, ගැටුවට විසඳුම් සේවීමේදී හාටින කළ හැකි සූක්ෂම මට්ටමේ උපය මාර්ගයන්ය. එයින් අදහස් වන්නේ එම උපය මාර්ග අනුගමනය කිරීමෙන් ගැටුවට අවශ්‍ය විසඳුම් ලබා ගත හැකි බවයි. (ගසේ යටින් ඉරු ඇඳු, තද කළ අකුරන් මුද්‍රා කොටස බලන්න.)
- ↳ බැඳු බැඳ්මට ප්‍රායෝගික තොවන උපය මාර්ග තිබේ නම් ඒවා හාර යෙසු උපය මාර්ග ලැයිස්තුවක් සහයේ කර ගන්න.
- ↳ එම උපය මාර්ග ලැයිස්තුව පරික්ෂාකර, උපය මාර්ගවල ප්‍රායෝගික බවත්, විසඳුම් සඳහා බලපාම් ප්‍රමාණයන් සඳහා බලා සියලු උපය මාර්ග සඳහන් ප්‍රමුඛතා ලැයිස්තුවක් සහයේ කරන්න. (ප්‍රමුඛතාගතකරණයේදී ද, සියලුම ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන්ගේ අදහස් ලබා ගත යුතු වේ.)
- ↳ උපය මාර්ග ප්‍රමුඛතාගතකරණයේදී සංඛ්‍යාලෝධන අංශයේ ශේෂීන් හා දුර්වලතා පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමෙන් හා සංඛ්‍යාලෝධන අංශයන් පරිභානිතව විසඳුමට බලපාන අවස්ථා හා තත්ත්ව/ බැඳික පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමෙන් (ගෙවුන විශ්ලේෂණය) වහාත් සුදුසු උපය මාර්ග තෝරා තෝරා ගැනීමට හැකිවනු ඇත.

"x" ආයතනයේ දියුණුක් කළමනාකරණවත්, බුද්ධී කළමනාය මැගින් ඉදිරිපත්වන විසඳුම් යෝජනා අතරින් ප්‍රශ්නීන් විසඳුම් / විසඳුම් තෝරාගැනීම පිළිබඳව ඉතා සැලකිලිමත් විය යුතුය. අරමුණු ගස

නිර්මාණය කර ගැනීමෙන් පසුව, ගැටු ගස මගින් දක්වන එක් ගැටුවක් සඳහා ඉදිරිපත් විය හැකි විසඳුම් කුම ඩිජිතල් අධිකාරී බව පෙනී යනු ඇත.

ඒ අතරින් එක් කඩා ව්‍යුපාශියක් හෝ ක්‍රියාකාරකමක් (විසඳුම් යෝජනාවක්) ක්‍රියාවල නැංවීමෙන් සෙසු අරමුණු (විසඳුම්) සියල්ල ස්වයංක්‍රීයව විසඳෙනු ඇත. මත්ද ගැටු ගසේ සඳහන් වන මධ්‍ය ගැටුව හා සම්බන්ධ සෙසු ගැටුව ඇතිවන්නේ එක් මධ්‍ය ගැටුවටේ හේතුවෙන් සම්බන්ධිතවය මතය. වෙනත් වෙසකින් විස්තර කරන්වනම් ගැටු ගසේ සියලුම ගැටු කිසියම් හේතුවෙන් සම්බන්ධිතවයක් මත දම්වැලක් ලෙසින් එකිනෙක බැඳී පවතින බවයි. අරමුණු ගස ව්‍යුහ්පත්න්හා කරගැනීම සිදු කරන්නේ ගැටු ගස මූලික කරගෙන බැවින්, අරමුණු ගස තුළද එම ලක්ෂණය දැකිය හැකිය. එම නිසා අරමුණු ගස මගින් දැක්වෙන විසඳුම් යෝජනා ඉතා ප්‍රවේශමෙන් තෝරා බෙරු ගැනීම කළ යුතුය. බොහෝ විට අරමුණු ගසේ මූල මත්ස්යාලයේ ක්ෂේත්‍ර මැගින් දැක්වෙන විසඳුම් යෝජනා එකක් හෝ ඩිජිතල් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අප විසින් අපදේශා කරන ප්‍රතිඵල ලාභ කර ගත හැකි වනු ඇත. ඒ අනුව සුදුසු විසඳුම් තෝරාගැනීමේදී ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රායෝගික බව හා අරමුණු ඉටු කර ගැනීමේ කාර්යක්ෂමතාවය පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ යුතුය.

ඇතැම් විට බුද්ධී සාල්බනය මගින් යෝජනා කරන ලද විසඳුම් සාමාන්‍යයන්ගේ අවම දැනුම සහ ප්‍රාදේශීය වශයෙන් හා බලන්ව එති ප්‍රදාන බුද්ධී සාධක හා ආයතනික හේතු නිසා ක්‍රියාත්මක කිරීම ගැටු සහගත විය හැකිය. එහෙයින් තෝරා ගත විසඳුම් යෝජනාව (ව්‍යුපාශිය) සඳහා ගෙවුන විශ්ලේෂණයක් සිදුකිරීම මගින් එය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනික සෙක්සනාවය විවෘත බවයි

ආක්‍රිත ගුණ

1. http://www.mindtools.com/pages/article/newTMC_05.html [Accessed 18th June 2018]
2. http://en.wikipedia.org/wiki/SWOT_analysis [Accessed 30th May 2018]

Review of POTATO CULTIVATION IN SRI LANKA

C.P. Chandrasekara

L.A.D.D.P. Jayasekara

Potato (*Solanum tuberosum*) is one of the tuber crops in Sri Lanka. It was introduced to Sri Lanka in 1850s. In 1948, The Department of Agriculture began working on potatoes to investigating cultivators, cultural practices, fertilizer applications and control of pests and diseases.

Potato has been one of the leading cash crops grown in Sri Lanka. Estimated production of potato was 73,358 metric tons in 2017. The land utilization of the potato cultivation was 4,457 hectares. The per capita availability was 8.3 kilograms in 2017. Potato cultivation is an integral part of the up country vegetable farming system and it has high income generating capability.

Potato is grown mainly in Nuwara Eliya , Badulla and Jaffna Districts. Specially Welimada, Uva Paranagama and Haliela Divisional secretariats in Badulla District

and Nuwara Eliya, Kothmale and Walapane Divisional secretariats in Nuwara Eliya District are very popular for potato cultivation. The total extent cultivated under this crop in Nuwara Eliya and Badulla Districts accounted for 1,819 and 2,530 hectares respectively in 2017. About 98 percent of the total land of potato cultivation is concentrated in these two Districts. The highest amount of land of potato cultivation and lager number of farmers were in Budulla, while, more commercial oriented and lesser number of potato farmers were in Nuwara Eliya District.

Table 01 below gives the sown extent, production imports and availability during the period from 2008 to 2017

Table 01

Sown Extent, Production, Imports and Availability of Potato (2008 - 2017)

Year	Sown Extent (Hec)	Local Production (MT)	Imports (MT)	Total Availability (MT)	Per Capita Availability (Kg/Year)
2008	4,870	74,820	99,350	174,170	7.3
2009	4,150	61,700	99,620	161,320	6.7
2010	3,840	51,930	129,878	181,808	7.5
2011	4,480	59,360	130,511	189,871	7.8
2012	4,650	72,190	110,823	183,013	7.6
2013	5,140	78,750	123,204	201,954	8.3
2014	5,910	82,750	118,220	200,970	8.1
2015	5,490	97,390	142,183	239,573	9.8
2016	5,760	95,800	148,081	243,881	9.8
2017	4,457	73,358	133,686	207,044	8.3

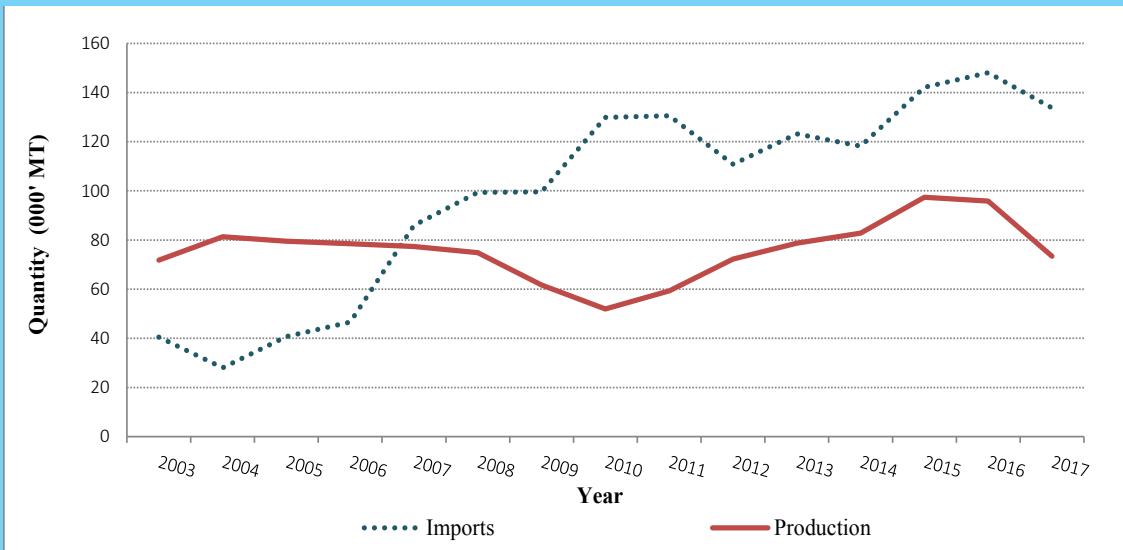
Sources : Department of Census and Statistics , Custom Statistics Branch

As can be seen in Table 01, Total requirement of potato for the consumption is mainly gained from imports. During the last decade, the production of potato followed a volatile. Weather, poor storage conditions, diseases and availability of good seed are the major problems in potato cultivation in Sri Lanka. There is a significant increase in potato production from 2010-2015. The domestic production of crop began to decline from 2016, due to adverse weather conditions.

No pattern can be seen in per capita availability of potato from 2008 to 2017. It was 8.1, 9.8, 9.8 and 8.3 kilograms per year in 2014, 2015, 2016 and 2017 respectively. According to the Household Income and Expenditure Survey conducted by the Department of Census and Statistics in 2016, per capita domestic consumption of potato was 5.8 kilograms.

Figure 01

Potato Production and Imports by year (2003 - 2017)

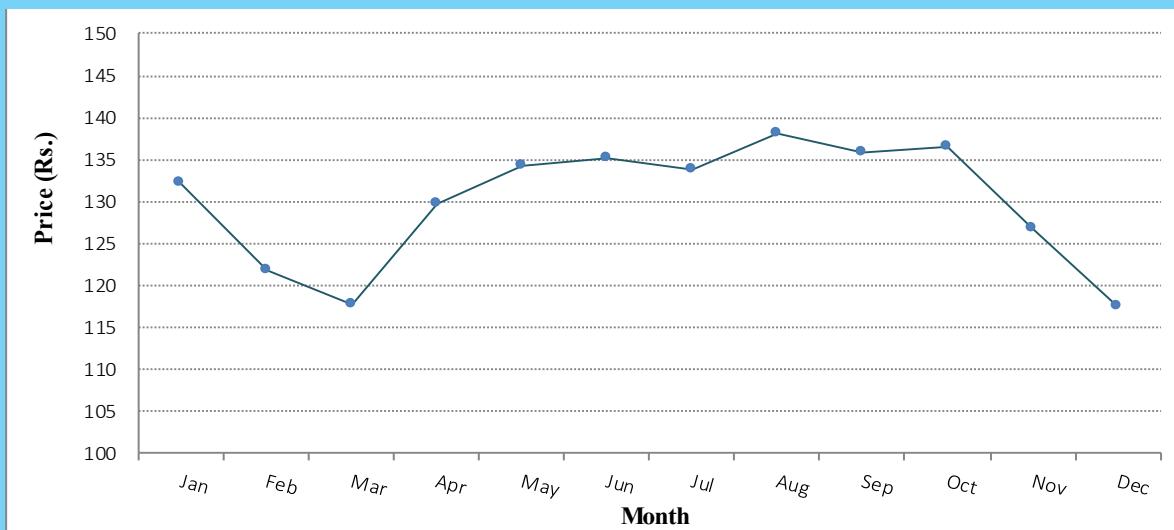

Sources : Department of Census and Statistics , Custom Statistics Branch

The quantity of potato imports, during the last 20 years had increased considerably. However, imports have rapidly increased the period of last ten years. Importation of potato was 133,686 metric tons in 2017, which accounted for 65% of the local requirement.

Figure 02

Seasonal Price Variation of Potato -2017

Source : Bulletin of selected Retail and producer Prices 2014 - 2017

According to the seasonal price variation, price peak is observed in the month of August and the price reaches the minimum during the months of March and December.

References

Sathiamoorthy K., Prange R., Mapplebeck L. and Haliburton T. (1985). Potato Production in Sri Lanka. American Journal

ලොකඩ ගමන මග වෙනස කළ තවුල කැඳුකම

ଆର୍. ଲିମି. ଟେ. ଲିଙ୍ଗ. ରାତ୍ନାଲୀପିନ୍ଦିନ

1912 මාගුරි හිගින්සේ සැන්ගර් (Margaret Higgins Sanger) වෙශින් ආරම්භ කළ පවුල් සැලසුම ව්‍යුපාරය ලෝක ඉතිහාසයේ කාන්තා සොබිසය හා නිදහස සම්බන්ධයෙන් ඇති කරුණ ලද වඩාත් ම පෙරටුගාම් ව්‍යුපාරය ලෙස හැඳින්වය හැකිය. මෙමගින් ලෝකයේ පිළිට්වන සැම කාන්තාවකටම නමන්ව ලැබිය යුතු දුරටත් ගත්ත තීර්ණය කිරීමටත්, එම දුරටත් ලැබිය යුතු කාලය තීර්ණය කිරීමටත් තීදහස ලැබේ තිබේ. පවුල් සැලසුම කාන්තා හා ප්‍රමා සොබිසය වෘත්තී දියුණු කිරීමට ද දුරද්‍රාවය අවම කිරීමට හා කාන්තාවන් සමාජය තුළ ස්විච ගැන්වීමට ද දායක වේ. (එක්සත් ප්‍රතිත්තීගේ ජනගහන අරමුදුල, 2019) ඒ අනුව පවුල් සැලසුම තිනැතින්ම රටික සමාජ ආර්ථික සංවර්ධනයට ද යාපුව බලපාතු බහන බව ප්‍රකාශ කළ හැකි ව්‍යුදු පවුල් සැලසුමේ පර්මල්පිල කාලීනව වෙනස්වීමට ලක්ව ඇති බව පෙනී යයි. එහිම සංවර්ධන සංක්‍රාන්තයේ වෙනස්කම් අනුව පවුල් සැලසුම් පර්මල්පිලයේ ද වෙනස්කම්වලට භාජනය වී ඇත.

මුද්‍ර වකවානුවේ ආර්ථික සංවර්ධනය ඇති කර ගැනීමට ජන සංඛ්‍යාව පාලනය කර ගෙ යුතුය යන අදහස මත වූ ඇතර පසුකාලීනව ජන සංඛ්‍යාව හා ආනාර්ථිකාධිනය අනර් වැඩිවෙතින් පැවති පරානාරාය අඩු කිරීමට ද පවුල් සැබුසම දායක වී ඇත.

සෙන ඉතිහාසය තුළ ආර්ථික හා සමාජ සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් අදහස් දැක්වූ අමර්ත්‍ය කුමාර් සේන (Amartya Kumar Sen) “සංවර්ධනය මතිස් නිදහස ලෙස” (Development as Freedom) දැක්වූ අදහස්ත් සමග පවුල් සැලසුම් සංක්ල්පය වෙනස්කම්වලට හාජිනය විය. ඒ අනුව පවුල් සැලසුම කරගත යුත්තේ පුද්ගල සංවර්ධනය උරුදෙසා යන අදහස මතු විය. පසු කාලීනව මවගේ හා දුරුච්චලත් සොබඩ රැක ගැනීම සඳහා දුරු උපත් සිලු කිරීමෙන් දුරුච්චලත් අනර පර්තනර වැඩි කිරීමටත් පවුල් සැලසුම යොදා ගත් බව පෙනී ඇය. මේ සියල්ල කාලීනවත්තේ සොබඩය සම්බන්ධයෙන් ගත් ප්‍රගතිඥීම් පිළිවරයන්ය. කාලීනිකරණයන් සමග මතිස් ගුමයට නිතු වටිනාකම යන්වාවලට හිමිවීමෙන් නිසා සාමාජිකයන් වැඩි පවුලක් සම්බන්ධයෙන් වූ ආක්ල්පය බිඳ වැටුණි. මේ නිසා සාමාජිකත්වය වැඩි පවුල් වෙනුවට ගුණාත්මක බවින් වැඩි, අඩු සාමාජික සංඛ්‍යාවක් සහිත පවුලක් කෙරෙන් අවධානය යොමු වූ බව පෙනේ.

20 වන සියවසේන් මලද භාගයේ සිට ලොව බොහෝ රටවල විධිවල විමෙවන භා බාධා මාධ්‍යයේ පැවුල් සැලසුම් ව්‍යාපාර ආරම්භ වූවද දකුණු භා නැගෙනහිර ආසියාතික රටවල ජාතික පැවුල් සැලසුම් ව්‍යාපාර ආරම්භ වන්නේ 20 වන සියවස මලද භාගයන් පෙනුය. දකුණු ආසියාව තුළ ඉන්දියාව, පාකිස්ථානය භා ශ්‍රී ලංකාව තුළද නැගෙනහිර ආසියාවේ නොංකො, කොරියාව, සිංගපේපුරුව භා තායිවානය තුළ ද ප්‍රමුඛ ටාජ් මැදිහත්වීමක් ඇත්තේ පැවුල් සැලසුම් ව්‍යාපාරය ක්‍රියාත්මක විය. නමත් බොහෝමයක් රටවල්

මෙම ව්‍යාපාරයේති අංශේක්ෂිත අත්මුණු කරා ප්‍රගා නොවුති. උග්‍රහර්යාකය් ලෙස ඉග්‍රදියාවේ හා පාකිස්ථානයේ සාම්ලුජාවයේ වෙනසක් දක්නට නොලබුති. නැතිනම් දක්නට ලැබූහේ ඉහා පුළු වෙනසක්. මේ සඳහා මෙම රටවල පවතින ආගමික පසුවීම ද බලපාන ලදී.

1950 න් පසු අවධාරණ වහා විට බොහෝ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රැටවුල් එහා සංඛ්‍යාව ව්‍යුධිනය වේගවත්වීමේ ගැටුවට මූල්‍යාජ්‍යෙමත් සම්ග සිය රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති තුළ පැවුල් සාලසුම සඳහා ප්‍රමුඛතාව බො දෙන ලදී. බොහෝමයක් රැටවුල් උපත් පාලන කුම දිරිගැනීම් සම්භාධිත සාලු මැදිහත්වීමක් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති තුළින් බො දී ඇති. මෙම රාජ්‍ය මැදිහත්වීම පැවුල් සාලසුම ව්‍යුහපාරාය කාර්යක්ෂම කිරීමට ඉහළත් පිටිවහලක් වූ බව කිව යුතුය.

එසේම ලේකයේ විවිධ රාජ්‍ය භා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන පවුල් සැලසුම් කටයුතු වෙනුවෙන් විවිධ රටවලට ආධාර බෙ දීම ද මෙම ව්‍යුපාරයේ කාර්යක්ෂමතාව කෙරේහි සැපුව බලපාන ලදී. උදහරණයක් ලෙස 1962 මූල් භාගයේ ශ්‍රී ලංකාව, ඉංග්‍රීසාව භා පාකිස්ථානයේ පවුල් සැලසුම් කටයුතු වෙනුවෙන් ස්ථේචින් රජය ආධාර බෙ දෙන ලදී. මෙම රටවල සියලුම පවුල් සැලසුම් උපදෙස් භා අනෙකුත් දේවා නොමැලේ සැපයීම භා දූෂ්‍රතා රාජ්‍ය අනුග්‍රහය මෙම ව්‍යුපාරයේ සැපීරෙකත්වයට හේතු විය.

1974 Bucharest නි පැවති ලේක ජනගහන සමුළුවේදී අවබෝධ කරන් සිං "Development is the best contraceptive," යනුවෙන් කළ ප්‍රකාශය ප්‍රවූල් සැලසුම් ව්‍යාපාරය සම්බන්ධ දැක්ම වෙනත් මගකට ගොමු කරවන ලදී. මෙමින් ජනගහන පාලනය ව්‍යාසම්බර ප්‍රවේශයකට ගොමු වේමේ වැදගත්කම ද ඉස්මතු විය. ලේක බැංකුවේ සහායත්ව සිටි රෝබරි මැක්නාමාරා (1968-1981) සංචාරීනය සඳහා ජන සංඛ්‍යා ව්‍යාපාරය ප්‍රධාන බාධාවක් වන බවත් ප්‍රවූල් සැලසුම මගින් සංචාරීනය නැවත පණ්ඩාන්වීය භාෂි බවත් ප්‍රවායාරාය කරන ලදී.

1994 දී එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය විසින් ප්‍රේපෝලුවේ කියීයෙන්හිදී පවත්වන ලද ජ්‍යෙෂ්ඨතා භා සංවැධනය පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුන්ත්‍රණයේ (ICPD) මූලික අරමුණ වූයේ ඉදිරි දැක දෙක තුළු ජ්‍යෙෂ්ඨ සංඛ්‍යාව සේවක කිරීම සඳහා සැලයුමක් සකස් කිරීමයි. මේ සඳහා මූලිකවම ගෝලීයව පවත් සැලසුම සේවා භා ලිංගික භා ප්‍රාග්‍යන සොඩා සේවා පහසුකම සැපයීමට කටයුතු කිරීම සිදු කරන ලදී.

මෙම ආකාරයට කාලිනව අංත්‍රුණු වෙනස් වෙමින් විවේචන හා බාධා මධ්‍යයේ ක්‍රියාත්මක වූ පැවුල් සාරලයුම් ව්‍යාපාර බොහෝ රටවල සෞඛ්‍යය හා සංවර්ධනය සහ අංශවල ප්‍රගත්තාය සඳහා සංස්කීර්ණ හා ව්‍යුත්තු දායක වී ඇති බව යිත් හැක.

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය පැවුල් සැබුමෙන් ප්‍රධාන ප්‍රතිලාභ පහත පරේදී විස්තර කර ඇත.

- ❖ අනවශ්‍ය ගැඹි ගැනීම් හේතුවෙන් අභිජන අවස්ථාවෙන් වැළඳිය හැකිවම.

අඩු කාල පර්තරයක්ගේ කාන්තාවන් තුළ සිදුවන අනවශ්‍ය ගැඹි ගැනීම් එම කාන්තාවගේ මෙන්ම උපදින දුරුවාවගේ සෞඛ්‍ය කොරෝන් අනින්කර බලපෑම් අතින් කරනු බෙදි. පැවුල් සැබුම නිසා කාන්තාවන්ට තමන්ට අවශ්‍ය දුරුවන් ගණන හා එම දුරුවන් අතර පර්තරය තීර්ණය කිරීමට අවස්ථාව ලැබේම තුළින් එම අවධානයෙන් මේ කාන්තාවන්ට මෙන්ම දුරුවන්ටද සෞඛ්‍යමින්න පිවිතයක් ගෙන කිරීමට අවස්ථාව උපකරණ හැකි වේ.

විශේෂයෙන් ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ව්‍යාපාර අනුව බැලීමේදී මාත්‍ර මරණ වාර්තාවේම අතරත් 99% ක්ම වාර්තා වන්නේ අඩු ආදායම් බහු රට්ටෝලි. එම බලපාන හේතු අතර අඩු වයයේ ගැඹිගැනීම් හා වයයින් වැඩි ගැඹිගැනීම් මූලික වහා බව හඳුනාගෙන ඇත. මෙවත් ගැඹිගැනීම් හේතුවෙන් සිදුවන මාත්‍ර මරණ වළක්වා ගැනීම සඳහා පැවුල් සැබුම බෙහෙවින් උපකාරී වේ.

❖ දුරු මරණ සංඛ්‍යාව අඩු කිරීම.

අඩු කාල පර්තරයකින් සිදුවන ගැඹි ගැනීම් හා අවශ්‍ය නොවන මොහොතුක සිදුවන ගැඹි ගැනීම් (ill-timed pregnancies) හේතුවෙන් සිදුවන පුදුරු මරණ බොහෝමයක් වළක්වා ගැනීමට උපත් පාලනය දායක වේ.

❖ HIV/AIDS ඇතුළු ලිංගික සම්ප්‍රේෂණය වන රෝග (STIs) වැළඳේවීම සඳහා වන දායකත්වය

HIV/AIDS අසුදුන කාන්තාවන්ට සිදුවන ගැඹි ගැනීමේ අව්‍යාහ අඩු කර ගැනීම සඳහා පැවුල් සැබුම උපත් වේ. තාවකාලික පැවුල් සැබුම් තුමන් වන කොන්ස්මය මගින් HIV ඇතුළු ලිංගික සම්ප්‍රේෂණය වන රෝග (STIs) වලින් ස්ත්‍රී පුරුෂ උපක්ෂය ආරක්ෂාව සපයයි.

❖ අධ්‍යාපනය වැඩි දියුණු කිරීම හා පුද්ගල බලාපෑමක කිරීම.

පැවුල් සැබුම මගින් තම දුරුවන් සංඛ්‍යාව හා දුරුවන් බ්‍රා ගෙන යුතු කාලය තීර්ණය කිරීමට තුළින් කාන්තාවන්ට තම

අධ්‍යාපන කටයුතු වැඩි දියුණු කරගැනීමටත්, වඩාත් එවැනු සමාජ පිවිතයක් ගෙන කිරීමටත්, රැකියාවක තීර්ණවීමටත්, අවකාශ සැබුයේ. එමෙන්ම දුරුවන් වෙනුවෙන් වැඩි ආයෝජනයක් කිරීමේ හැකියාව කුඩා පැවුලක් සහ වහ අතර එගිනි සෑම දුරුවකුටම මහ පෝෂණයක්, උසස් අධ්‍යාපනයක් ඇතුළු අභිජනන් පෙනුයුතු ප්‍රාග්ධනය පෙළේ සැපුව බලපානු බෙදි.

❖ නව යොවුන් ගැඹි ගැනීම් අවම කරගත හැකිවම.

නව යොවුන්වියේ සිදු වන ගැඹි ගැනීම නිසා බොහෝ දුරට අඩු බිර දුර උපත් සිදු විය හැකි අතර එහුම්න් නව දුන මේන්ත්තා අනුපාතය (Neo-natal Mortality Rate) ඉහළ යයි. ගැඹි ගැනීමන් සමගම බොහෝ නව යොවිනියන් අධ්‍යාපන කටයුතු අතහැර දැමයි. මෙය පොදුගැලිකව එම යොවිනියන්ට, ඔවුන්ගේ පැවුල්වලට, මෙන්ම සමාජයටද දිර්ක කාලින පසුබැම් ඇති කරන තත්ත්වයකි. පැවුල් සැබුම මගින් මේ තත්ත්වයන් වළක්වා ගැනීමේ හැකියාව පවතින අතර එය සමාජ ප්‍රගමනයට උකුලක් වේ.

❖ පනසංඛ්‍යා වර්ධන වේගය අඩු කිරීම.

ධර්මීය නොවන පන සංඛ්‍යා වර්ධනය රටක ආර්ථික, පාරිසරික මෙන්ම ජාලික හා ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයේදී අනින්කර අන්දම්න් බලපානු බෙදි. පැවුල් සැබුම රටක පනසංඛ්‍යා වර්ධන වේගය පාලනය කර දර්මීය සංවර්ධනයක් ඇති කර ගැනීමට උපකාරී වන මෙවලමක් ලෙස ත්‍රියා කරයි.

❖ අනාරක්ෂීක ගබ්ඩා කිරීම සඳහා ඇති අවශ්‍යකාව අවම කිරීම.

යම් කාන්තාවක් ගබ්ඩාවක් සිදු කර ගැනීමට තීර්ණය කරනු ලබන්නේ කුමන හෝ හේතුවක් මත එම දුරු ගැබ ඇයට එම මොහොතේ අනවශ්‍ය නම් පාලනය මගින් මෙන්ම පැවුල් අව්‍යාහක මෙන්ම විවාහක කාන්තාවන් ද අව්‍යාහක සහිත උපත් මුදුම මගින් කෙරෙ ඉවත් කිරීමට යොමු වේ. මෙය පිවිත දෙකක් අව්‍යාහකට පන් කරන තත්ත්වයකි. පැවුල් සැබුම මගින් මෙම පිවිත අව්‍යාහම්න් කාන්තාවන් මුද්‍රවාලනු බෙදි.

ලෝකයේ ප්‍රධාන කලාපවල පැවුල් සැබුම් ත්‍රියාන්ත්මක ව්‍යාකාරය

රැජ සංඛ්‍යා අංක 01 මගින් දක්වා ඇති වික්සන් පාතින්නේ සංවිධානයේ ඇයේන්මෙන්තුවලට අනුව 1970 වර්ෂයේදී ලොව කිසියම් උපත් පාලන කුමනයක් හාවිත කළ වයය අවුරුදු 15 - 49 ඇතර විවාහක හෝ එක්ව වාසය කරන කාන්තාවන්ගේ (married or in-union women) ප්‍රතිගෙනය (චිකංගුහක පැවතුම් අනුපාතය / Contraceptive Prevalence Rate) 35% ක් පමණ වූ ඇතර 2013 වන විට එම ප්‍රතිගෙනය 64% දක්වා වර්ධනය වේ ඇත. මෙව සෑම

කලාපයකම පැවුල් සැබුම් කුම හාවිත කරන කාන්තාවන්ගේ ප්‍රතිගෙනයද සැබුය යුතු අයුරින් වර්ධනය වේ ඇති නිසා එය ලෝකයේ සාම්ලසනාව අඩුවීම කෙරෙහි සැපුව දායක වේ ඇති බව සඳහන් කළ හැකිය.

රුප සටහන 01 අනුව පවුල් සඟලකුම් කුම භාවිතය අනුව ලේකකයේ මහදේශීප පැහැදිලි කාණ්ඩ 03 ක් යටතට වෙත් කළ තැකිය.

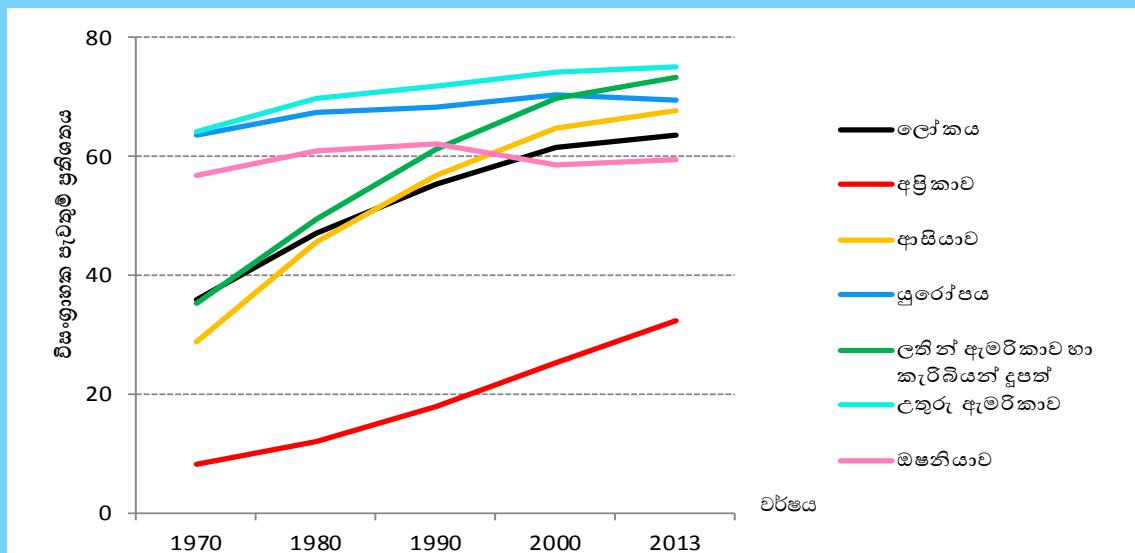
1. උතුරු අමරිකාව, ශ්‍රීලංකාව - 1970 දී කාන්තාවන් -ගෙන් 60% කට ආසන්න සංඛ්‍යාවක් පවුල් සැලසුම් කුම භාවිත කර ඇති පසුගිය කාලපරිච්ඡේදය තුළ කාමානය ව්‍යුධිනයක් පෙන්නුම් කර වර්තමානය වන විට පවුල් සැලසුම් කුම භාවිතය කිසියම් සේවා මට්ටමකට පැමිණ ඇති රට්ටල්.
 2. ආයියාව, ලතින් ඇමරිකාව භා කැරිවියන් දුපත් - 1970 දී පවුල් සැලසුම් කුම භාවිතය පහළ මට්ටමක පැවතුන පසුගිය කාල පරිච්ඡේදය තුළ ගිහු ව්‍යුධිනයක් පෙන්නුම් කර වර්තමානය වන විට සංවර්ධිත රට්ටල මට්ටමට ලැබා වී ඇති රට්ටල්

3. අප්පිකාව - 1970 වන විට පවුල් සංඛ්‍යය කුම නාවතිය ඉතා පහළ (10% පමණ) මෙටිමක පැවති පසුගිය කාල පරිවිශේදය තුළ යම් ව්‍යුධියක් පෙන්වා ඇතත් අනෙකුත් කාණ්ඩාවල රටවල් 1970 දී පැවති තත්ත්වයට විෂ්නානයේ ලගා වී ඇති රටවල්

මේ අනුව පසුගිය ලෝක රැත්වයන් සඳහා බලුද විට පසුගිය වසර 40 ක පමණු කාලය තුළ, ලෝකයේ පවුල් සාලසුම් තුම නාවින කරන ප්‍රමාණය 36% සිට 64% දක්වා ශිෂ්ටයන් ඉහළ ගොස් ඇත.

ರුප සටහන 01 :

ලේඛනයේ මහද්ධිච්ච අනුව පටිග්‍ර සැලසුම් කුම භාවතයේ වෙනස්වීම - 1970 - 2013 (අයිතිමේන්තුගත)

မြတ်စွာ : MODEL-BASED ESTIMATES AND PROJECTIONS OF FAMILY PLANNING INDICATORS 2014 United Nations, Department of Economic and social affairs Population Division, Fertility and Family Planning Section

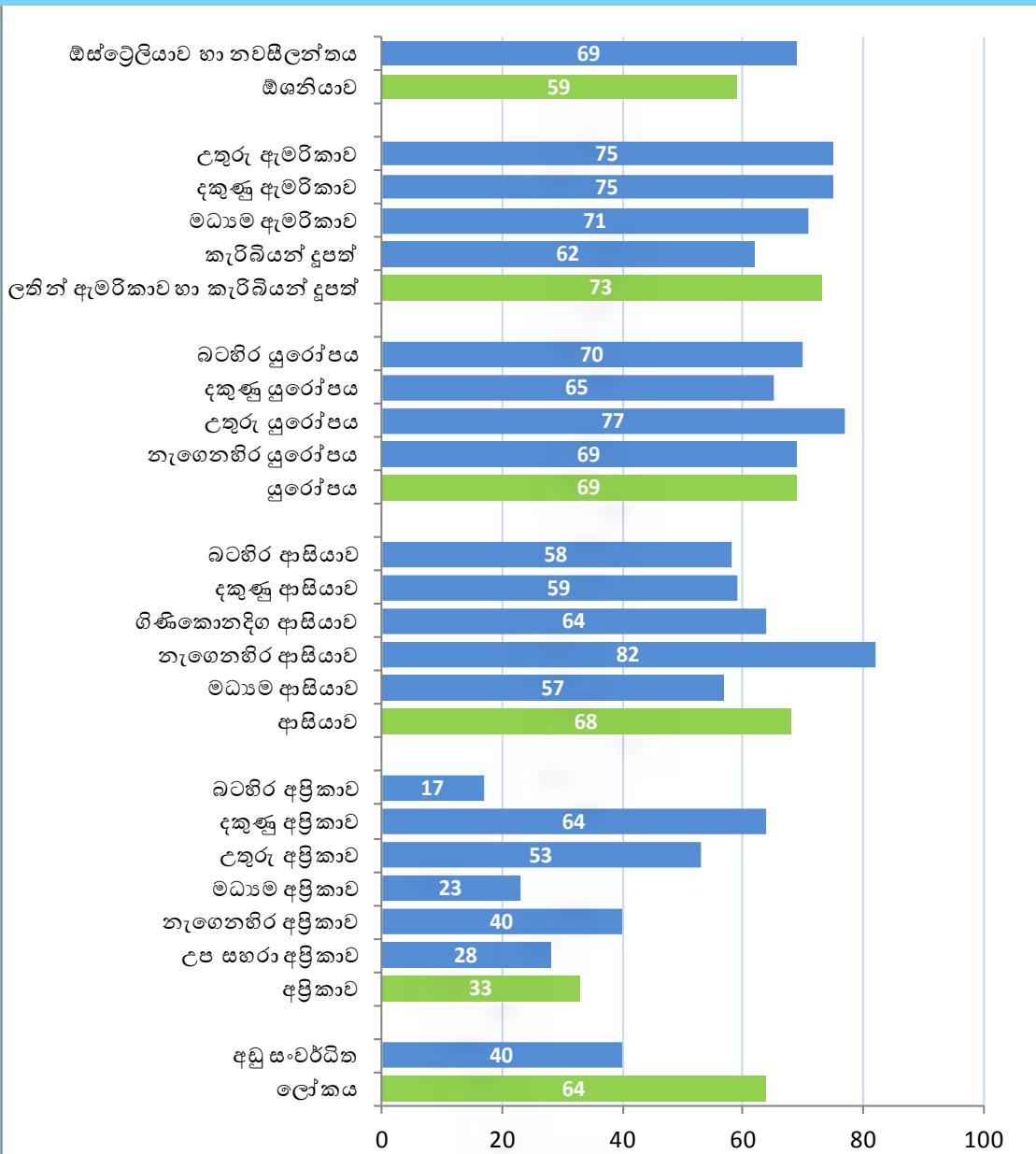
ପ୍ରବିଲେ କୁଳଙ୍ଗମି ତୁମ ହୁଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟେତି ଲହୁମନ୍ଦ ତହୁମନ୍ଦ

පවුල් සංඛ්‍යාම් කුම භාවිතයෙන් වන්මතන් නැග්ත්වය සඳහා බැඳුවට හැරෙනෙහිර ආයිතය (වීනය, දු. තොරියාව, තායිලන්තය භාවිතයිනාමය) ලෙව වැඩිම පවුල් සංඛ්‍යාම් කුම භාවිත කරන්නන් සිටින කළාපය බව එස සටහන 02 අනුව තහවුරු වේ. 2015 වන විට මෙම කළාපයේ අවුරුදු 15-49 අතර විවාහක ගෝ එක්ව වාසය කරන කාන්තාවන් (married or in-union women aged 15 to 49) ගෙන් 82% ක් පවුල් සංඛ්‍යාම් කුම භාවිත කරයි.

නමුත් අඩිකානු කළපය උපත් පාලන කුම අඩුවෙන්ම භාවිත කරන කළපය බව රැස සටහන 02 නි සඳහන් තොරතුරු මගින් සහාය වේ. සමස්ත අඩිකානු කළපයේ තත්ත්වය පහළ මට්ටමක පැවතිය ද දකුණු අඩිකාව උපත් පාලන කුම භාවිතය අතින් ලෙස් තත්ත්වයට (64%) සමාන තත්ත්වයක පසු වේ.

රේප සටහන 02

ලෝකයේ කලාප අනුව පවුල් සඡලසුම් කුම නාවතය - 2015

Source: United Nations, Department of Economics and Social Affairs, Population Division (2015a)

වග අංක 01 හා 02 ට අනුව අප්‍රිකාව ලොව මුළු සාම්ලසනා අනුපාතය ඉහළම හා HIV/AIDS ආසාදිතයේ වැඩිම කලාපය වේ. මෙම තත්ත්වය පවුල් සඡලසුම් ව්‍යාපාරය පාර්ශවයෙන් පසුගාමී තත්ත්වයකි. බටහිර හා මධ්‍යම අප්‍රිකාව මේ සම්බන්ධයෙන් ඉතාමත් අවදානම් පුද්ගල ලෙස කැපී පෙනෙයි. පවුල් සඡලසුම් ජන සංඛ්‍යාව පාලනය කරන හා HIV/AIDS ආසාදනය විම විවෘත මෙවලමක් ලෙස සලකනු ලබවද අප්‍රිකාව සම්බන්ධයෙන් විය ඒ ආකාරයෙන්ම ක්‍රියාත්මක වී නැති බව දහ්ත තොරතුරු මගින් තහවුරු වේ.

බොහෝමයක් අප්‍රිකානු රටවල් ඉස්ලාම ආගමික පසුබිමක් සහිත රටවල් විම (ඉස්ලාම ආගමික නීති මගින් පවුල් සඡලසුම් කටයුතුවලට අනුබල තොරතු ගෙයි) පවුල් සඡලසුම් ව්‍යාපාරය මෙම කලාපය තුළ අසාරිකවීමට සාපුව බලපෑම් කර ඇති බව සඳහාත් කළ හැකිය.

වගුව 01

ලේකයේ කළුප අනුව මූල්‍ය සාම්ලොනා අනුපාතය

කළුපය	මුළු සාම්ලොනා අනුපාතය	
	1950 - 1955	2018
ලේකය	5.0	2.4
සංවර්ධින	2.8	1.6
සංවර්ධනය වෙමින් පවතින	6.1	2.6
අප්පිකාව	6.6	4.6
නැගෙනහිර අප්පිකාව	7.0	4.7
මධ්‍යම අප්පිකාව	6.0	5.9
ලනුරු අප්පිකාව	6.8	3.3
දකුණු අප්පිකාව	6.3	2.5
බටහිර අප්පිකාව	6.4	5.3
ආසියාව	5.8	2.1
නැගෙනහිර ආසියාව	5.6	1.7
දකුණු - මධ්‍යම ආසියාව	6.0	2.4
මධ්‍යම ආසියාව	5.2	2.9
දකුණු ආසියාව	6.1	2.4
ගේනිකොන දිග ආසියාව	5.9	2.3
බටහිර ආසියාව	6.3	2.7
යුරෝපය	2.7	1.6
නැගෙනහිර යුරෝපය	2.9	1.5
ලනුරු යුරෝපය	2.3	1.8
දකුණු යුරෝපය	2.7	1.4
බටහිර යුරෝපය	2.4	1.7
ලතින් ඇමරිකාව හා කැරිඩියන් දුපත්	5.9	2.1
කැරිඩියන් දුපත්	5.3	2.2
මධ්‍යම ඇමරිකාව	6.7	2.3
දකුණු ඇමරිකාව	5.7	2.0
ලනුරු ඇමරිකාව	3.4	1.7
ඩීප්‍රිකාව	3.8	2.3

Source: United Nations, Department of Economics and Social Affairs, Population Division (2013) World Population Data Sheet - 2018

වගුව 02

ලේකයේ ප්‍රධාන කළුපවල HIV/AIDS ආසාදිතයන් සම්බන්ධ තොරතුරු - 2017

කළුපය	HIV සමග පිටත වන ජනනාව (මිලයන)	නව ආසාදිතයන් සංඛ්‍යාව	AIDS ආක්‍රිත මරණ සංඛ්‍යාව
නැගෙනහිර හා දකුණු අප්පිකාව	19.6	800,000	380,000
ආසියාව හා පැකිසික් පුද්ග	5.2	280,000	170,000
බටහිර හා මධ්‍යම අප්පිකාව	6.1	370,000	280,000
ලතින් ඇමරිකාව	1.8	100,000	37,000
කැරිඩියන් දුපත්	0.31	15,000	10,000
මද පෙරදිග හා උනුරු අප්පිකාව	0.22	18,000	9,800
නැගෙනහිර යුරෝපය හා මධ්‍යම ආසියාව	1.4	130,000	34,000
බටහිර හා මධ්‍යම යුරෝපය හා උනුරු ඇමරිකාව	2.2	70,000	13,000
ලේකය	36.9	1,800,000	940,000

මුළුණු : UNAIDS Fact Sheet - World AIDS Day - 2018

ශ්‍රී ලංකාවේ පවුල් සැලසුම් ව්‍යුහාරය

නිදහසින් පසු ඉ ලංකාව තුළ ඉමහත් සාර්ථකත්වයක් ලැගාකරගත් ව්‍යුහාපාරය ලෙස පවුල් සැලසුම් ව්‍යුහාපාරය හැඳුන්විය හැකිය. 1953 වර්ෂයේ පවුල් සැලසුම් සංවිධානය අරමිමෙන් ආරම්භ වූ ඉ ලංකාවේ පවුල් සැලසුම් ව්‍යුහාපාරය සොබිස අමාත්‍යාංශයේ මාත්‍ර හා එම සොබිස වැඩිසටහන හා ඒකාබද්ධව 1965 දී පානික ව්‍යුහාපාරයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වුයේ ස්වේච්ඡන් රුපයේ අනුග්‍රහයෙනි. 1968 දී පවුල් සැලසුම් කාර්යාලය ආරම්භ කරන ලද්දේ මාත්‍ර හා එම සොබිස හා පවුල් සැලසුම් කටයුතු සම්බන්ධිකරණය හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අනිපායෙනි.

1970 දුෂ්‍යය වන විට සිදු වූ අධික ජන සංඛ්‍යා වර්ධනයේ ප්‍රතිච්චිතයක් ලෙස රැවී සමයෙන් තුම බලකාවයෙන් 20% කට වඩා විශ්‍යාකාවෙන් පෙළේතු අතර මෙය 1971 තරුණා නැගි සිටීමටද සැපු බලපෑමක් ඇති කරන ලදී. (Abeykoon, 2010) මෙහි ප්‍රතිච්චිතයක් ලෙස ජන සංඛ්‍යා වර්ධනය අඩු කිරීම කෙරෙන් රුපයේ දැඩි අවධානය යොමු වූ අතර මේ සඳහා පවුල් සැලසුම් කොටු ගැනීමේ වැදගත්කම පානික මට්ටමීන් අවධාරණය කරන ලද අතර ඒ ඔස්සේ ඉ ලංකාවේ පවුල් සැලසුම් ව්‍යුහාරයේ අවෝතාම සකස් විය.

1977 බලයට පත් රුපය "ප්‍රං්ඤී පවුල රත්තරන්" යන තේමා පාඨය යටතේ පවුල් සැලසුම් දිරිගත්වන ලද අතර ඒ සඳහා ප්‍රූතින් රාජ්‍ය අනුග්‍රහයද බව දෙන ලදී. මෙනින් සියලුම පවුල් සැලසුම් සේවාවන් හා අවශ්‍ය මාශය නොමිලේ බව දීමත් සමහර පවුල් සැලසුම් කුම හාවන කරන්නන් හට දිරි දීමනා බව දීමත් මෙම ව්‍යුහාරයේ සාර්ථකත්වයට පාදක වූ කරුණු විය. නිදහසින් ලෙස වත්ද්‍යකරණ සැස්කම සිදුකරු නු බහා පුද්ගලයෙකු සඳහා රු.500 දිරි දීමනාවක් බව දීම හා වැඩි සැස්කම් ප්‍රමාණයක් සිදුකරු බහා වෙවැනු නිලධාරීන් සඳහා සහනිකපත් පිරිනැමීමත්, වෙවැනු නිලධාරීන් වෙනුවෙන් අනෙකුත් රට්ටු පවුල් සැලසුම් ව්‍යුහාපාරය සිදුවන ආකාරය අධිස්‍යනය කිරීම සඳහා විදේශීය ඕෂ්පත්ව පිරිනැමීමෙන් සඳහන් කළ හැකිය.

එසේම රුපයේ මැදිහත්වීමෙන් පවුල් සැලසුම් කුම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ආයතනික රාමුවක් සකස් කිරීමද ඉ ලංකාව තුළ මෙම ව්‍යුහාපාරය කාර්යක්ෂමව ක්‍රියාත්මකවීමට ප්‍රමුඛ සාධකයක් විය. වග අංක 03 ට අනුව 1975 වර්ෂයේ 3.4 ක් වූ මුළු සාම්ලං්ජන අනුපාතය 1982 වන විට 3.7 ක් ලෙස වර්ධනය වී ඇති භාවුන් 1987 වන විට 2.8 ක් ලෙස සැලකිය සූත්‍ර අඩුවීමක් පෙන්වුම් කරයි. උක්න සියලු සාධකවල බලපෑමෙන් තව සහගුරු වන විට දකුණු ආසියාතික ක්‍රියාත්මක ප්‍රමාණය අඩු මුළු සාම්ලං්ජන අනුපාතය (1.9) වාර්තා කර ගැනීමට ඉ ලංකාව හැකි වී ඇත. (Department of Census & Statistics, 2000)

1975 දී 34.4 ක් වූ විසංග්‍රහක පැවතුම් අනුපාතය (Contraceptive Prevalence Rate) ද 1987 වන විට 61.7 ක් දක්වා, දෙගුණයකට ආසන්න ප්‍රමාණයකින් වර්ධනය වී ඇත. පසුගිය වසර 20 ක කාලය තුළ (1987-2007) ඉ ලංකාවේ විසංග්‍රහක පැවතුම් අනුපාතය 61.7% සිට 70.2% දක්වා වර්ධනය වී ඇත. (Department of Census & Statistics, 2006/07)

මෙම ආකාරයෙන්ම ලදුරු මරණ අනුපාතිකයද සිග්‍ර අඩුවීමක් වශ අංක 03 ට දත්ත තුළින් දැකගත හැකිය. 1975 සැපීවී උපත් 1000 කට 45 ක් වූ මරණ සාක්ෂාත් 2016 වන විට පස් ගුණය ආසන්න ප්‍රමාණයකින් පහත බැස ඇත. (Department of Census & Statistics) මේ සඳහා නිදහසින් පසු ඉ ලංකාව තුළ සොබිස ක්ෂේත්‍රයේ ඇති වැඩිහුණු මෙන්ම සැලසුම් සැලකිය සූත්‍ර දැයකත්වයක් බව දී ඇති බව සඳහන් කළ හැකිය.

වගුව 03

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජනන සොබිස සම්බන්ධ දුර්ග

දුර්ගය	1975	1982	1987	1993	2000	2006/07	2016
මුළු සාම්ලං්ජන අනුපාතය (Total Fertility Rate)	3.4 (1974)	3.7 (1981)	2.8 (1982-87)	2.3 (1986-87)	1.9 (1995-00)	2.3 (2003-06)	2.2
යොමුන් සාම්ලං්ජන අනුපාතය (Adolescent Fertility Rate)	31 (1974)	34 (1981)	38 (1982-87)	35 (1982-87)	27 (1995-00)	28 (2003-06)	21
විසංග්‍රහක පැවතුම් අනුපාතය (Contraceptive Prevalence Rate)	34.4	57.8	61.7	66.1	70	70.2	64.6
ලදුරු මරණ අනුපාතය (Infant Mortality Rate)	45.1	30.5	22.6	16.3	13.3	10	8.3 (2013)

මුළුගාය : සාම්ලං්ජන සම්ක්ෂණය, 1975/ප්‍රජනන හා සොබිස සම්ක්ෂණය 1987,1993,2000,2006/07,2016/මෙන්ම පෙන්වා දෙපාර්තමේන්තුව

එක්සත් ජාතින්ගේ ජනගහන අරමුදල පවසන ආකාරයට පවුල් සැබුම් කුම හා විනය තුළින් ලොව පුරා ව්‍යුමිකව සිදුවන මිලයන 14 ක් අනාරක්ෂීත ගබිය කිරීම්, මිලයන 6 ක් වන ස්වාහාවික ගෙඩිය වේම, හැත්නෑ දැනසක් වන මාත්‍ර මර්තු, ලක්ෂ 5 ක් වන පුදරු මර්තු ව්‍යුමික ගෙඩිමේ හැකියාව ඇත.

යම යම් පසුබෑම් පැවතියුදු පසුගිය අධිකියවයක පමණ කාලය ලෝකයේ පවුල් සැබුම් ව්‍යාපාරය කැපී පෙනෙන ප්‍රගතියක් අන්තර් ගෙන තිබේ. ලොව පුරා ගෝලිය විසංග්‍රාහක පැවතුම් අනුපාතය 25% කින් ඉහළ ගොස් ඇත. වත්මන් තත්ත්වය අනුව නව යොවුන් වියේ කාන්තාවන්ට සිදුවන දරු උපන් (Adolescent births) සිගුයෙන් පහත වැට් ඇති අතරම ගෝලිය මාත්‍ර මර්තු අනුපාතය (Global maternal mortality) ද පහත වැට් ඇත.

සෞඛ්‍ය තන්ත්වය ව්‍යුධිනය කර ගැනීමටත්. යහපත් සමාජ පිවිතයක් ගෙ කිරීමටත්, ආර්ථික ස්ථායිනාවක් ගොඩ හා ගැනීමට ඇති අධිකිය යක ගැනීමටත් පවුල් සැබුම් ව්‍යාපාරය තිකා ලොව පුරා කාන්තාවට හැකියාව ලැබේ ඇත. වත්මන් ලෝකය භමුවේ ඇති, දුරදානාව අවම කර ගැනීම, HIV/AIDS උවදුරටත් අන්තේම හා ධර්මිය ජන සංඛ්‍යාවක් පවත්වා ගැනීම යන ප්‍රධාන අනියෝග ජ්‍යෙග්‍රාහණය කිරීමට නම් පවුල් සැබුම් ව්‍යාපාරය තවදුරටත් ගෙනිමත් ව ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වුවද මෙය සම්පූර්ණයෙන්ම පුද්ගල බද්ධ කටයුත්තකි.

අංශු ගුණව

- Fact sheet No 351, World Health Organization, Family planning,(Updated May 2013).
- Warren C. Robinson and John A. Ross, Editors, The Global Family Planning Revolution Three Decades of Population Policies and Programs, The World Bank Washington, D.C.
- Judith R. Seltzer (2002), The origins and evolution of family planning programme in developing countries
- 2013 Data sheet, Family Planning Worldwide, Population Reference Bureau.
- Policy Brief, Population Reference Bureau Measure Communication.
- Demographic and Health Survey, 1982, 1987, 1993, 2000, 2006-07, 2016.
- World Population Prospects: The 2012 Revision, Population Division (2013), Department of Economic and Social Affairs, United Nations.
- Model-Based Estimates and Projections of Family Planning Indicators 2014, Fertility and Family Planning Section, Department of Economic and Social Affairs Population Division, United Nations.
- International Conference on Population and Development, www.unfpa.org/public/icpd [Accessed 15th July 2019]
- Dr. A.T.P.L. Abeykoon, Achievements and Challenges, Reproductive Health and Family Planning Programme in Sri Lanka.